AŽ zomrie posledný Indián
AŽ padne posledný strom
AŽ vymrie posledný živočíšny druh
AŽ slnko navždy zmizne za mrakmi
AŽ nebude čo dýchať
AŽ oceány zaplavia nížiny
AŽ púšť ovládne oázy
AŽ deti nepoznajú slnko, stromy a nebo

POTOM SA SVET ZASTAVÍ a TY zistíš,
že všetko čo si kedy robil a ako si žil
<u>NEMALO ZMYSEL</u>

AŽ média zničia slobodnú ľudskú mysel
a ani ty
<u>NEBUDEŠ CHCIEŤ MYSLIEŤ</u>

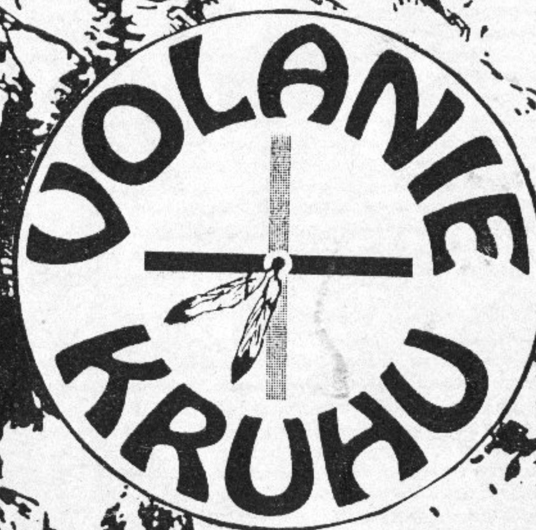
AŽ deštrukcia dosiahne kritické hranice
a bude jasné, že
<u>ŽIADNY BOH NEPOMÔŽE</u>

POTOM SA SVET ZASTAVÍ a MY
všetci zistíme, že všetko čo sme kedy robili
a ako sme žili
<u>NEMALO ZMYSEL</u>

ZMYSEL
ĽUDSKEJ
EXISTENCIE
JE
INÝ !!!

3

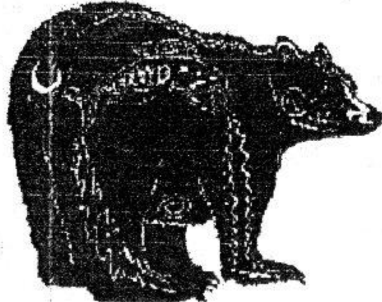
jeseň 97

Ako vidíš po dlhej odmlke vyšlo aj tretie číslo Volania kruhu. Už viacerí sa ma pýtali, či som sa na to vykašlal, alebo čo. Pravda je taká, že som si radšej užíval leta, než by som ťukal do počítača. A tak aj keď som mal zhruba rozmyslené, čo by malo v trojke byť už začiatkom leta, dostal som sa k tomu až v septembri. Mám za sebou super leto, dosť veľa som cestoval a podarilo sa mi spoznať mnoho super ľudí. Začalo to ešte v júni dvojtýždňovým kurzom Permakultúry, cez všeliake akcie, výborne stretnutie u Martiny na Podlysci, euroindiánsky tábor až po návštevu na Žarnove v septembri. Medzitým som aj niečo pobudol doma, ale ani vtedy sa mi nejako nechcelo písať. Preto dostávaš toto číslo po asi polročnej odmlke. Dosť sa za ten čas zmenilo, ale aj nezmenilo. Dosť veľa nového som sa za ten čas dozvedel, veľa toho zažil, na mnohé veci sa pozerám trochu inak a az čas ukáže či v lepšom, alebo v horšom. Práve som prekonal jedno dosť krízové obdobie. Niekto mne moc blízky odišiel veľmi ďaleko a bol som z toho dosť na dne. V súčastnosti to je už však v pohode, radosť zo života a sila sa vrátila. Svet je napriek tomu všetkému čo sa v ňom deje krásny. Len sa netreba poddať.

Aj toto číslo sa nesie zhruba v takom duchu, ako tie predošlé. Snažím sa naďalej o hľadanie hodnôt, ktoré sme stratili a ktorých absencia má podľa mňa za následok, že naša Zem vyzerá tak ako vyzerá. Nie je to „úplne odmietnutie osobnej, vedeckej, filozofickej atď reflexie súčastneho status quo, ako zatiaľ konečnej fázy vývoja ľudstva" ako som sa dočítal v jednom liste. Neodmietam súčastný svet ako celok. To, že dosť píšem o prírodných národov je preto, že ich poznanie je v súčastnosti dosť neznáme a podľa mňa majú stále čo povedať. Snažím sa len ukázať to, čo mi tu dosť chýba. Netvrdím, že musíme všetci žiť tak ako žili oni a v súčastnosti to ani nie je možné. Ale ich pohľad na svet, na živé tvory a celý vesmír mi je ďaleko bližší ako matematické zákony fyzikov, ktorými sa snažia vysvetliť dokonca aj také veci ako sú city a podobne. Takisto tieto veci som sa musel ako vysokoškolák učiť a stále sa ich aj učím. Ale to neznamená, že ma to napĺňa. A nemyslím si, že súčastný technokratický trend vývoja je tou správnou cestou do budúcnosti. Ale vývoj nie je priamočiary, je skôr podobný špirále. Tento nový záujem o poznanie prírodných národov nie je návrat na to isté miesto, ale skôr o obrátku vyššie. Nemá význam preberať od nich všetko. Takisto mali svoje tienisté stránky. Napríklad niektoré prejavy krutosti voči ľuďom, ale aj zvieratám ma dosť zarážajú. Treba si skôr vybrať to čo je hodnotné a zosúladiť to so životom v dnešnom svete. Ide skôr o pokračovanie ich duchovných hodnôt, než o nekritické prebratie. V súčastnosti sa dokonca rozhodli strážcovia poznania viacerých indiánskych, ale aj Laponských a iných kmeňov vyniesť svoje poznatky na svetlo sveta. Tvrdia, že naša Zem je v takej krize a duchovnosť ľudstva natoľko upadá, že prišiel čas aby svoje učenie, predtým uchovávané pár vyvolenými sprístupnili ľudstvu. Tak isto najnovšie poznatky či už fyziky, biológie, psychológie, alebo iných odborov vedy zisťujú to, v čo oni verili už dávno.

Ale späť k časopisu. Mrzelo ma, že v ňom je málo praktických rád čo robiť, ale ani sám som toho moc nevedel. Podarilo sa mi ale nájsť pár dosť dobrých návodov na rôzne veci, ktoré sa mi aj vcelku osvedčili a verím, že pomôžu aj vám. Je v ňom tiež pomerne rozsiahly materiál o automobilizme. Možno sa Vám niektorá výroky budú zdať až prehnané ale aj tak si myslím, že je to veľmi zaujímavé a komplexné zhrnutie vplyvou áut na spoločnosť. Ak by sa niekomu chcelo, mohli by ste rozkopírovať pár kusov a šíriť to medzi ľuďmi. Takisto verím, že vám poslúži ten prehľadný kalendár s vysvetlením sviatkov v strede. Nechcel ba som na druhej strane moc časák plniť faktami čo sa kde stalo, kde bola aká katastrofa a podobne. To sa môžte dočítať hocikde. Skôr by malo isť o zamyslenie prečo to tak je a ako sa tomu vyhnúť. Tak isto by som už moc nechcel písať o priamych akciách, ich potrebe a podobne. Tie treba konať a nie o tom hovoriť a písať. Vo všeobečnosti má VK viac strán a je aj písaný menším písmom, aby sa čo najviac toho zmestilo. Je dosť problém s kopírovaním a preto sa snažím to dosť natlačiť. Takisto sa tým šetria lesy. Novinkou je tiež cena 10 Sk/Čk. Rád by som ho dával za dobrovoľnú cenu, ale vrátila sa mi mizivá časť peňazí a ako študent zrovna nie som milionár a nemôžem si to jednoducho dovoliť. Takisto je to problém ak chcem osloviť čo najviac ľudí. Z tohto čísla by malo byť už 300 kusov, čo už je nezvládnuteľné financovať nenávratne. Preto vás prosím posielajte naspäť peniaze za časák aj poštovné. Ako ste si už možno všimli zmenila sa adresa. Viedlo ma k tomu viac dôvodov. Jedným bolo, že tá adresa nebola na mňa a trvalo mesiac aj viac než sa mi tie dopisy dostali do ruky. Okrem toho viem určite o jednom dopise ktorý vôbec nedošiel a možno vás bolo aj viac. Je dosť možné, že adresa Zásahu je kontrolovaná. Ďakujem vám všetkým, ktorí ste napísali. Dodáva mi to chuť robiť ďalšie čísla. Vďaka za kritické postrehy. Aj keď s každým by som vedel polemizovať, na každom bolo niečo pravdy, pohľad zo strany ktorá ma nenapadla a preto ma dosť obohatili. Bol by som rád ak by ste niekto chcel poslať nejaký príspevok do ďalšieho čísla. Bude aspoň pestrejšie a nebude odrážať len môj pohľad.

Na záver by som chcel poďakovať Zelenému kruhu, Martinke, Jane za článok, Boďovi za pomoc, Matúšovi za distro, slovenským Indiánom, Končkovým a ďalším permakultúrnym nadšencom, ľudkom z Podlysca, típkom z Vegetky, všetkým vás ktorí ste sa ozvali a mnohým ďalším ktorí tu nie ste napísaní, ale myslím aj na Vás.

Majte sa všetci krásne

Ondro

Kontakt:
M.Dolník
VOLANIE KRUHU
Poste resante
850 00 Bratislava

Prosím, šírte ďalej!

INFORMÁCIE O AKCIÁCH

DEMONŠTRÁCIA PROTI FAŠIZMU A PRÍCHODU J. M. LE PENA

Dňa 18.9.1997 sa uskutočnila o 15.30 na Kollárovom námestí Demonštrácia proti fašizmu, príchodu Le Pena na Slovensku, ako i samotnej politike SNS. Táto akcia bola organizovaná Anarchistickou Federáciou a Antifašistickou akciou. Zúčastnilo sa jej okolo 50 až 60 mladých ľudí, ktorí sa nebáli prísť vyjadriť svoj nesúhlas s fašizmom. Po prejave Anarchistickej Federácie sa demonštrácia pripojila k ďalšej akcii poriadanej proti príchodu Le Pena. Tá sa konala o 16.00 hod pred sídlom SNS na Šafárikovom námestí, kde Le Pen mal byť oficiálne prijatý. Táto akcia bola organizovaná iniciatívou Demokrati Spoločne Proti Fašizmu. Za pokriku „smrť fašizmu" dorazila skupina antifašistov na Šafárikove námestie, kde už bolo okolo 400 ľudí. Celá demonštrácia sa niesla v hlučnom duchu za pokrikov hesiel namierených proti fašizmu, SNS a Le Penovi. K veľkému vyhecovaniu davu antifa došlo po zvesení transparentu „Fašizmus preč zo Slovenska" z budovy politickej strany SNS, strany, ktorá bola pozývateľom J. M. Le Pena na Slovensko. Príchod vodcu NF do sídla SNS v Bratislave bol ohlásený na 17.00 hod. No namiesto neho prišiel člen SNS Móric, ktorého pred rozzúreným davom ochránila polícia. Provokácia prišla i zo strany naziskins. Za doprovodu polície a hádzania rajčín a kameňov od antifašistov opustili miesto konania demonštrácie,ktorá sa napokon rozpustila po 17.30 hod.

ŽILINA 19..9.1997

Do programu Le Pena patrila i návšteva mesta Žilina, ktorej starostom je jeho pozývateľ a zároveň predseda strany SNS Ján Slota. O 13.00 hod prišiel na Radnicu, kde ho Slota privítal slovanským zvykom. I tu sprevádzala vodcu NF protestná demonštrácia organizovaná Antifašistickou akciou a Anarchistickou Federáciou, ktorej sa zúčastnilo okolo 50 antifašistov. Po pochode antifašistov mestom sa demonštrácia zastavila pred hotelom Slovakia, kde sa v tom čase zdržoval Le Pen spolu so Slotom. Krátko po prejavoch A.F.A. a AF došlo k incidentu s naziskinheads, ktorí hodili do demonštrantov dymovnicu, pričom spôsobili zranenie jednému z demonštrujúcich. Podľa AFA informácií došlo k porušeniu doho dy medzi políciou a naziskinheads o neútočení naziskins na antifašistov počas protestu. Demonštrácia sa nakoniec presunula pred Mestský úrad, kde bol míting Le Pena s prívržencami SNS, ktorého sa mimo iných národovcov zúčastnili i niektorí členovia naziskinheadskej scény.

PROTEST PROTI STAVBE PUMPY

9.5.1997 vyvesili aktivisti združení Za čistú patrónku, Slobodnej alternatívy a Za matku Zem na protest proti plánovanej stavbe pumpy Aral na Brnianskej ulici (pokračovanie diaľnice z Brna smerom k hlavnej stanici) transparent „Viac stromov, menej pump" o rozmeroch 5x10 m na múr pri tejto ceste. Pumpa má stáť pri tejto štvorprúdovej ceste, po ktorej denne aj bez toho prejde 50000 áut. Okrem toho o 500 m ďalej sú ďalšie štyri pumpy. Nahradila by aj tú trochu zelene, ktorá tam je a pridala by ešte aj hluk a znečistenie štartujúcich vozidiel.

SOLIDARITA S V. JEŽOM

Antifašistická akcia Bratislava robí benefit pre blanenského anarchistu a antifašistu V. Ježa, ktorý je väznený za ilegálne prechovávanie strelnej zbrane a dvojnásobný pokus o vraždu, keď v sebeobrane postrelil naziskinheada. V súvislosti s jeho väznením mu A. F. A. Bratislava vyjadruje solidaritu a snaží sa získať finančné prostriedky prostredníctvom predaja pohľadníc, ako i tohoto spravodaja, ktorý sa bude predávať za dobrovoľný príspevok pre V. Ježa.

Všetky získané peniaze sa posielajú V. Ježovi na zaplatenie obhajoby v jeho súdnom konaní. Celková odhadovaná suma na obhajobu je okolo 100 000 Kč. Preto vás zároveň vyzývame k solidarite s V. Ježom, ktorú môžete vyjadriť podpornými listami a poskytnutím finančných prostriedkov, ktoré sú potrebné na jeho obhajobu, ako i inými aktivitami.

Adresa obvineného: Václav Jež (19.8. 1976). PU 1 PS 37, 601 29 Brno, (pošta pre V. Ježa je kontrolovaná) Adresa, kam môžete posielať peniaze : ČSAF, P.O. BOX 5, 15006 Praha 56

ASOCIÁCIA PERMAKULTÚRY (CS)

Vznikla za účelom uvádzania PK do života, umožnenie spolupráce ľudí , šírenie jej myšlienok a tiež zabezpečovania a šírenia nových informácií. Na jej adrese sa môžte tiež dozvedieť o pripravovaných permakultúrnych kurzoch. Z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že určite stoja zato. Adresa: Permakultúra CS, Sládkova 21, 772 00 Olomouc

PREMIETANIE NA MOCHOVCIACH

22. novembra asi o pol šiestej ráno zastali aktivisti Greenpeace (ale nielen GP) na ceste pri JE Mochovce, aby zo strechy dodávkového auta premietali na chladiacu vežu diapozitívy proti dostavbe JE. Účelom tejto akcie bolo upozorniť na nesplnenie ani základných bezpečnostných požiadaviek v súčastnom projekte elektrárne. Asi o dve minúty došla policajná hliadka a krátko nato zásahová jednotka. Účastníci protestu vytvorili okolo auta živú reťaz, aby bolo čo najdlhšie možné premietať. Kukláči riešili priestupok nedovoleného zastavenia na tom úseku cesty tak, že zhodili niekoľkých ľudí zo strechy dodávky, ďalšieho škrtili, niekoľkých hodili na generátor napájajúci premietačku, čím ho poškodili. Útoku sa nevyhol ani jeden z novinárov. Takto sa v našom „právnom štáte" rieši nenásilný protest, ktorý sa uskutočnil mimo objektu elektrárne na štátnej ceste. Vraj blokovali premávku, ale s tou začali byť problémy, až keď prišla zásahová jednotka a zaparkovala svoje autá na druhej strane cesty.

SIEŤOVKA

Na svete je prvá brožúrka o LETS, slovensky prekrstená na Sieťovku. Názov však vôbec nie je podstatný, dôležité je, čo sa z toho vyvinie.

Cieľom tejto je aktivity je umožniť aby ste mohli ponúknuť ostatným ľuďom čo dokážete, svoje výrobky, služby, informácie, ale takisto aj čo vy sami potrebujete. Mala by tiež umožniť lepšiu komunikáciu medzi ľuďmi, výmenu poznatkov, informácií o aktivitách a podobne.

Ak sa chceš zapojiť stačí ak pošleš na dole uvedenú adresu zoznam toho čo ponúkaš (nemusí to byť nič svetoborné, ale tiež by to nemalo byť Amway a podobne). Je potrebné aby si tiež poslal peniaze na tlač brožúrky a poštovné (asi 10 Sk, alebo v poštových známkach). Kedže zoznam adries je určený len pre potrebu ľudí v Sieťovke zapojených, dostaneš až ďalšie číslo, v ktorom budeš už uvedený aj ty. Malo by vyjsť ešte do konca tohoto roku.

Kontakt: SIEŤ,c/o SLOBODNÁ ALTERNATÍVA, Staromestká 6/d, 811 03 Bratislava, tel: 07/ 840 481

VODA VZALA? ALE I DALA!

A lialo, ako by sa samo nebo roztrhlo. Bol žačiatok júla a mnoho našich miest zmenil vodný živel na nepoznanie. Voda brala všetko. Domovy, mosty, továrne, koryta riek a tiež to najcennejšie - ľudské životy. Ulice neďalekého Krnova sa v tú noc zo 6. na 7. júla zmenily na dravé prúdy kalnej vody. Mnohé dediny v okolí: Hynčice, Brantice, Holčovice sa zmenily v zmes sutín, padlých stromov a lagún páchnuceho bahna. Prchali ľudia, utekala tiež zver. Mnoho zajacov i sŕn našlo smrť v rozbúrených vodách, ktoré sa hnali lužnými lesmi v okolí Opavy. Bez šanci zostali mnohé domáce zvieratá, ktoré sa utopily bez možnosti úniku pred istou smrťou. V tých dňoch sme okrem hrôz a obyčajného ľudského strachu o osud blízkych v krizových oblastiach, prežívali tiež dobu ľudskej solidarity. Ped tým veci javiace sa ako dôležité a mnohokrát ľudí rozdeľujúce zmietla voda niekde do ústrania a ľudia si väčšinou v tých ťažkých chvíľach dokázali pomôcť úplne nežištne, ľudska. Pravda, pocit ľudskej súnaležitosti tu a tam narušili správy o rabovaní a počinoch ľudí, ktorí chceli z nešťastia druhých zbohatnúť. Ale hyeny sa nájdu vždy a všade. Veľká voda nám mnoho vzala. Domy, záhradky, zamestnanie, ale i mnohými toľko hýčkané automobily, ktoré na vlnách plávali na mnoha miestach ako korkové zátky než klesli do lepkavého bahna. Povodeň nám dala tiež ponaučenie o plytkosti frázi „boj človeka s prírodou", či „človek opäť pokoril prírodu" a mnoho iných, ktoré vo svojej paradoxnej podstate pripomínajú skôr nelogický boj nemluvňata so svojou matkou. Vedľa týchto okamžikov hrôzy nám povodeň tiež mnoho dala.

Predovšetkým tak trochu zrazila na kolená onú známu ľudskú pýchu, ktoorá sa stala korenim tzv. civilizácie. Nie, príroda si proste od nás porúčať nedá a snáď je to tak i správne. Ide o to, aby sme sa z chýb tiež poučili, tak ako to urobila rieka v jednej obci v Jesenníkoch, ktorá sa ,mnohé desaťročia spútaná umelým korytom z betónu a ocele, vrátila do svojho pôvodného koryta. Zanechala po sebe spúšť v podobe zničených domov, vyvrátených stromov a úplne zničeného umelého betónového koryta. Bola spútaná rukou človeka, nie však večne a tak dnes už opäť tečie v miestach, kde je proste doma. Bez ohľadu na vôľu, či nevôľu nás ,ľudí, našich predstáv o regulácii prírody. Trúfam si tvrdiť, že valiaca sa voda v týchto kritických júlových dňoch vyvolávala v mnohých okrem pocitu úzkosti a bezmocnosti tiež pocit naozajstnej úcty k živlu, ktorý je pre život nevyhnutným predpokladom, ale ktorý vie rovnako dať človeku príučku!

Voda opadla a odstraňujú sa škody.

Ešte dlho budú všade stopy po veľkej vode. Do potopou zničených miest sa postupne vracia život. Rovnako sa pomaly vracia zver do miest, z ktorých musela prchnúť pred besniacim živlom. Moc by som si prial, aby tá úcta k nespútanosti a veľkosti síl v prírode, ktorú sme mnohí pocítili pri záplavach, v nás zostala i v dňoch všedných, kľudných. Môže nám totiž pomôcť odstraniť z chovania človeka voči prírode známe veľikášstvo a pýchu a snáď i trochu napomôže lepšiemu chovaniu k prírode bez zbytočných frázi a klišé. Ona sa totiž bez nás obide, my však bez nej nie.

Ladislav Martikán

Nepoľapiteľná

Prolétaš životem ako létavice,
chvilíčku tady, v mžiku zas tam.
Kométu neudržim v ruce,
kdyby jen chvíli, tak je to klam
Snad jen tvůj obraz na hladiné
na chvíli spatřit smim,
kdy vlnky stříbrem ojíněné
pripomenou tvůj smich.

Hříbeček

CONZOOM č.1

Nový časopis na dosť vysokej úrovni. Dosť zaujímavé články o ekológii, Earth First, rope, väzniciach a spravodlivosti, potrebe práce,možnostiach využitia konope, náraste fašizmu, obchodných spoločnostiach a inom. Na formáte A4, dobre graficky urobený. Cena 15 Sk

Kontakt: Slobodná alternatíva, Staromestká 6/d, 811 03 Bratislava

TAO PRÍRODY

Sice staršia, ale veľmi dobrá kniha. Celá je vlastne o tom, že príroda a svet okolo nás je niečo viač než len zoskupenie atómov, riadených fyzikálnymi zákonmi a popisateľný vedeckými metódami. Na začiatku autor pátra po koreňoch dnešného technokratického pohľadu na svet, opisuje vlastne aj históriu modernej vedy. Ďalej vysvetluje niektoré nové teórie, potvrdzujúce to čo naši predkovia dávno vedeli - že Zem a všetko okolo nás je živé, ale tiež aj existenciu duši, kolektívneho vedomia a podobne. Ku koncu sa snaží ukázať čo z tohto znovunájdeného poznania vyplýva pre náš život. Veľmi zaujímavé čitanie, pričom človek prichádza na súvislosti, ktoré ho predtým nenapadli. Dostať v knihkupectvách, alebo na adrese: Gardenia Publishers, P.O.Box 7, 850 07 Bratislava 57

EKOLÓGIA POSPOLITOSŤ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Arne Naess je známym zakladateľom „hlbokej ekológie" a uznávanou autoritou vo vedeckej filozofii. Kniha je jej dôležitou výpoveďou, filozofickým úvodom do tohto typu filozofie, ako aj návodom pre stratégiu ochranárskych hnutí. Cena 89 Sk. Môžte so ju objednať na adrese: ABIES - vydavateľstvo LZ VLK, č.d. 201, 082 13 Tulčík

PERMAKULTÚRA V KOSTCE

Je to síce dosť útla knižka, ale sú tam zrozumiteľnou formou vysvetlené princípy a možnosti využitia permakultúry, ako aj niektoré praktické riešenia a návody. Vzhľadom na svoju veľkosť rochu veľa stojí. Môžte si ju objednať na adrese: Nakladatelství Synergie, zásilková služba, Na rovnosti 22, 130 00 Praha 3

SEBESTAČNÝ ŽIVOT

Výborná brožúrka s praktickými návodmi ako si veci robiť sám, pestovať si potraviny, liečiť sa prírodným spôsobom a mnoho ďalšieho. Nájdete tam veľa inšpirácie.

Kontakt: Infosieť zeleného anarchizmu, Matúš Ritomský, Ušiakova 2, 84101 Bratislava

DHARMA ZVIERAT

Meditujem v chôdzi v Botanickej záhrade, neďaleko od svojho domu. Raz som sa po dvadsiatich minútach chôdze zastavila a posadila som sa na breh rybníčku. Pritom som pozorovala svoj dych a uvedomovala som si teplé slnko a jemný vánok. Keď som pozorovala, jak prichádzajú a odchádzajú moje pocity a myšlienky, zrazu sa nado mnou objavil kŕdeľ lastovičiek. Ich pohyby boli rýchle a rytmické - vzniesli sa do neba a behom niekoľkých sekúnd sa zmenili na malé čierne bodky, miznúce z obzoru. Rovnako náhle sa objavili znovu, skĺzli nad vodu. Ich čierne krídla tvorili dokonalý oblúk. Bol to nádherný obraz mojich vlastných myšlienkových pochodov, prichádzajúcich a odchádzajúcich, objavujúcich sa a miznúcich kŕdľov myšlienok, nekonečný rytmus, na ktorom som ani neulpievala, ani ho neodmietala. Myšlienky na let lastovičiek a myšlienky na Mobi sa vzájomne reflektovali , vytvárali, proste boli jedna druhou. Pokračovala som v svojej meditácii v chôdzi po tienistej ceste, keď som narazila na malý húf divokých sliepok, odpočivajúcich u cesty. Moje kroky boli pomalé a jemné a vtáci sa na mňa dívali s tichým pochopením. Sadla som si blízko nich a dýchali sme spolu. Sliepky boli stelesnením úplného uvolnenia, sedely v mäkkých výkaloch. Ja som sa tiež nechala kolísať Zemou v prítomnom okamžiku.

Zvierata sú neoddeliteľnou súčasťou mojej praxe. Ja som si to tak nezariadila vedome. Tito moji príbuzni v podobe vtákov, mačiek, bobrov, vlkov a dokonca i švábov sa objavovali na ceste, prichádzali zdieľať vhľad a učenie, alebo len proste zdieľať prax. Existoval mačací bodhisattva, ktorý sa jednej veľmi tmavej noci objavil,aby zaviedol moje deti a mňa naspäť do stanu, keď sme zablúdili na meditačnom sústredení. Pri jednej príležitosti moja malá miestna sangha držala dharmovú reč u lastovičieho napájadla, keď zlietol zo stromu kohút, postavil sa pred nás a zvesela zakokŕhal a potom zas odletel na strom. Prítomný okamžik, nádherný okamžik!

Šakjamuni Buddha dosiahol osvietenia vo veľkom lese na brehu rieky. Určite bol obklopený mnohými stvoreniami. Hovorí sa, že mu na hlavu vyliezli slimáci, aby ho ochránili pred slnkom. Keď začal učiť iných, často používal bájky o zvieratách, príbehy zo svojich vlastných minulých životov. Zo spôsobu, akým rozprával tieto príbehy bolo jasné, že svoje zvieracie životy považoval za rovnako dôležité ako ľudské a uznával, že zvieratá sú schopné najhlbšieho súcitu a obeti. Buddha používal tieto príbehy tiež nato, aby zdôraznil, že nielenže sme žili ako zvieratá v minulých vteleniach, ale všetky ostatné druhy sú v tomto okamžiku prítomné v nás. Všetkým prikazoval, aby milovali a chránili každé stvorenie.

Keď je naša mysel bdelá a jasná, prirodzene vstupujú do našeho života zvieratá ako spoločníci a pomocníci. Správne z viera vie, kedy sa má objaviť, pretože zvieratá nie su oddelené od našej vlastnej mysle. Pred niekoľkými rokmi som mala veľkú starosť o svojho roztržitého priateľa, ktorý odišiel na nejakú dobu sám do zasnežených hôr. Mali sme medzi sebou hlboké rozpory. Neskôr som sa dozvedela, že práve vo chvíli, keď som myslela na svojho priateľa, skočil mu zo snehu do ruky svrček. V zime! V tom okamžiku pocítil môj priateľ hlboké zmierenie a vedel, že svrček bol poslom mojich starostí o neho.

Gaia, naša Matka je rozprávačka. Jej piesňami sú nekonečné zrodenia a smrti nespočetných bytostí, ktoré vystupujú z jej rytmu a vracajú sa do jej tmavej vlhkej náruče, aby sa objavili znovu v inej podobe. Pré tých z nás, ktorí prežívajú prítomný okamžik ako ľudské bytosti sú príbehy, ktoré nám rozprávajú zvieratá a ktoré rozprávame o zvieratách jedny z najzaujímavejších a najviac osviežujúcich. Biologické a emocionálne rytmy našich zvieracich príbuzných súznejú s našimi rytmami. V skutočnosti to *sú* naše vlasné rytmy. Aj my sme zvierata. Ako sa prehlbuje naša prax Dharmy, bdelosť nám pomáha vidieť hlbšie do našej skutočnej podstaty. Transcendujeme pojmy našeho oddeleného ja a hierarchie bytia. Názor na ľudstvo, ako stojace oddelene, alebo nad ostatnými formami života sa vytráca. Život je prežívaný ako jediné tkanivo, nepoškodený kobetrec Gaie. Všetko je jediný príbeh, pieseň Gaie.. Začíname rozoznávať iné štádia našej existencie, naše myriády životov v iných podobách a myriády iných foriem, prítomné v nás v tomto okamžiku. Molekuly vzduchu, ktoré prešli pľúcami veľrýb a chlpatých mamutov prechádzajú našimi pľúcami. Súčasti krvi, ktorá prúdi našimi žilami prúdili žilami rýb a vtákov. Keď to dokážeme vidieť, prežívame svoju plnosť. Chápeme, že nič sa nestráca, len sa neustále mení, presúva. Nič nie je zničené, nič nie je predtým, ani potom.

Videli ste niekedy, ako zomiera stará ropucha? Jej dôstojnosť a vyrovnanosť je zrovnateľná s vyrovnanosťou Buddhy. Pred niekoľkými týždňami som so synom objavila v našej predzáhradke mŕtve mláďa veveričky. Vyzeralo, že zomrelo úplne nedávno, pretože jeho telo bolo ešte mäkké a teplé. Pocítila som smútok a na chvíľu som zopäla ruky a sledovala svoj dych. Odchádzala som, ale môj syn mi povedal, že veveričku pochová. Keď som sa vrátila domov, uvidela som blízko jedného ružového kríku paličku s pripevneným kúskom papiera. Sklonila som sa a čítala som úhľadé písmo môjho syna:

Tu leží
malá mŕtva veverička
z ktorej bude
Ruža

Ľuský druh bol príliš dlho zajatcom nesprávnej predstavy o svojej nadradenosti nad inými druhmi. Vo svojej nevedomosti a chtivosti sme strašne vykorisťovali iné druhy, úplne slepí k ich schopnostiam a rozšíreným zmyslom, ktoré nás môžu všeličomu naučiť. Možná preto, že toto vykorisťovanie dosiahlo nevídané rozmery, stále viac a viac ľudí sa prebúdza k zdravšiemu a integrálnejšiemu o našom súbytí s ostatnými druhmi. Na vegetariánov sa už nedívame ako na excentrikov. Aktivisti hnutia za práva zvierat výrazne zapôsobili na vedomie ľudí v takých otázkach, ako je veľkochov a pokusy na zvieratách.

Mnohí ľudia zamerali svoju pozornosť a úsilie k snahe zabrániť mohutnému hubeniu ohrozených druhov. Moju dcéru veľmi zaujala zlá situácia slonov a napísala do miestnych novín dopis, v ktorom žiadala ľudí, aby nekupovali výrobky zo slonoviny. Uvažovala, či jej deti a vnúčatá nebudú o slonoch už len čítať v knižkách. Vymieranie je dobrá téma na kontempláciu, pretože sa priamo dotýka nestálosti. Vieme, že všetky dharmy, všetky bytosti, všetky druhy sú nestále. Žiadny druh tu nebude naveky. Zo všetkých druhov, ktoré kedy žili na Zemi žije dnes už len menej ako 1%. Vymieranie je súčasť prirodzeného procesu. Ako sa mení životné prostredie, Gaia tlačí svoje stvorenia do nových adaptabilnejších foriem. Vymieranie, ktoré trvá celé veky je súčasť tanca bytia. Ale násilné vymieranie druhov v dažďovom pralese, džungliach, horách, pláňach a potokoch v dnešnom svete je dôsledkom prudkých a násilných zmien páchaných na životnom prostredí ľudskou chtivosťou a nevedomosťou. Miesto aby sa rozvinuli do nových foriem, druhy jednoducho zmiznú a dnes je jasné, že keď zmiznú, zmizneme i my s nimi. Nejde len o zničenie potravinového reťazca a ekologickej rovnováhy. Keď odchádzajú zvieratá, odchádza i naša ľudskosť. Hlasy zvierat sú hlboko vtisknuté do každej našej molekuly - bez našeho zvieracieho ja nie sme ľudia. Preto je dôležité, aby sme sa pripojili k bojkotom, písali dopisy, múdrejšie využívali zásoby a poučovali iných o ohrozených druhoch. „Vymieranie má ešte jeden rozmer, ktorý radi prehliadame. Koľko bytostí zahubíme denne svojou neschopnosťou vidieť ich? Žiadnu bytosť nemôžeme naozaj chrániť bez toho, aby sme ju nevideli. Koľko hmyzu ste dnes prehliadli? Šeptáte a usmievate sa na susedového psa? Počujete ako spievajú vtáci, keď vstávate z postele? Pokiaľ nie ste bdelí, nežijete naozaj v prítomnosti, v jedinom okamžiku. Pokiaľ sme zábudliví, ako by sme ani nežili. A keď nežijeme, nežije anie hmyz, psi a vtáci. Svojou zábudlivosťou môžeme spôsobiť vyhubenie nás samých a všetkých ostatných bytostí.

Dennú prax bdelosti môžeme oživiť použitím gáth, krátkych básní o bdelosti. Cez deň použijeme príslušnú gáthu, keď sledujeme svoj dych a úsmev. Gátha nás zavolá naspäť do prítomného okamžiku a zastaví zábudlivosť. Túto prax vrele doporučujeThich Nhat Hanh. Naučil mnohých z nás gátham pre také príležitosti, ako je čas jedla, pitia čaju, záhradničenia, objímania dieťaťa, kúpania, telefonovania a zastavovania na červenú. Existuje zvláštna gátha ktorou zdravíme ostatných. Spojíte dlane, pozriete sa na druhého človeka a usmejete sa. Keď sa ukláňate, necháte prijsť gáthu:

Lotos pre teba
budúci Buddha

Pozdrav sa neobmedzuje na ľudí. Môžete ponúknuť gáthu kvetu, Mesiacu, alebo žabe. Denne som takto zdravila zvieratá. Uklonila som sa pred nehybnou zelenou jašteričkou sediacou na dyni a pred spevavým drozdom, spievajúcim na figovníku. Zdá sa, že existuje niekoľko gáth zvlášť vytvorených k tomu, aby sme sa hlbšie pozreli na svoje súbytie so zvieratami. Rada by som sa s vami podelila o svoje gáthy a povzbudila ostatných, aby tvorili zvieracie gáthy. Také verše bdelosti nám môžu pomôcť osláviť našu vlastnú zvierackosť a zabrániť každodennému hubeniu nás samých i našich zvieracích príbuzných. Naša prax zavlažovaná našimi zväzkami so zvieratami môže kvitnúť.

Mobi Ho

Švábia gátha
z čistého výplatného pultu
stieram švábí trus
nič znesvätené, ani poškvrnené
klaním sa šváb tvojmu
prehistorickému rodokmeňu

Maznanie mačky
hladiaca ruka a jemná srsť
jedno bez druhého nemôžu byť
spolu hľadajú útočište
v tomto okamžiku

Pochovávanie mŕtveho zvieraťa
toto telo
skrývajúce sa v Zemi
skoro precítne
ako kvet

Počujem vtáčí spev
červi a hmyz udržujú
spev ktorý blaží moje srdce
sľubujem že budem slúžiť druhým
s láskou a porozumením
aby sa ich srdcia otvorili dharme

Míňame mŕtve zviera na dialnici
tvoje telíčko malý priateľu
je dbalý zvon
vracia ma k môjmu dychu
pripomína aby som jezdil pozorne
a obnovil svoj sľub
chrániť všetky živé bytosti

Keď vidím zvieratá navzájom sa požierať
súcit je tu pre obeť
súcit je tu pre hlad dravca
klaniam sa žiarivému vláknu života
dávam sľub vytrvalo usilovať
o prekonanie zrodenia a smrti

Klaniam sa motýľovi
bodhisattva na krídlach spleteného svetla
citlivý a sliný ako dych pri vedomí
opeľuješ kvety
ktoré krmia tvoje farebné krídla
motýľ, kvety a moje oči sú jedno

smrteľný kov niesol tajomstvo života z Aluny do hmoty. Dnes ležia tieto posvätné objekty zo zlata vo vitrínach múzeí, bez významu a funkcie. Nevieme o nich nič.

"Dole pri mori boli strážcovia zlata, strážcovia juky a stromov - boli tam všetky stromy a vtáky - v zemi. Oni rozrezali zem a vykopali ich von...Musia s tým prestať, musia to prestať robiť. Mali sme kedysi zlaté sochy, gule, pomocou zlata sme veštili. Mladší brat všetko vzal a teraz smútime a vidíme, že zem stráca svoju silu pre vašu chamtivosť : zo zeme vyberáte zlato a všetky minerály."

"Pretože si beriete tak veľa minerálov a nafty, zem sa stále viac oslabuje a preto Mama rozmýšľa : "Čo môžem urobiť, aby sme sa uistili, že Mladší brat úplne pochopil ?""

Kogiovia veria, že posvätná energetická sieť, ktorá udržuje Zem v rovnováhe, sa trhá na kúsky - hovorí Ereira v závere filmu. To bol teda dôvod, prečo si nás zavolali. Ale prečo sú si Kogiovia takí istí, že Zem je v nebezpečenstve ? Odpoveď je vysoko na vrcholkoch hôr. Je to najposvätnejšie miesto zo všetkých. Musel som sa vybrať za nimi, pretože je tu zdroj ich úzkosti a strachu. Najvýznamnejšie obrady sú tie, ktoré zhora znášajú k moru a od mora späť hore. Odzrkadľujú prirodzený cyklus vody, na ktorom závisí celá úrodnosť Sierry. Je tu tundra - Paramo, ktorá je teraz celá žltá. Mala by byť zelená. Kríky hynú. Voda vysychá. Vysychá Paramo. Kedysi tu bol všade sneh. Teda toto majú na mysli, keď hovoria, že robíme niečo, čo privádza svet ku skaze. Sierra je modelom sveta. Meníme vzduch a oblohu a rovnováhu života. Kogiovia už svojimi magickými úkonmi nestačia udržiavať svet v rovnováhe...

"Vzali mraky z Parama, predali mraky. Všetci súhlasíme s tým, že nesmie nastať koniec sveta. Ak budeme konať dobre, svet môže pokračovať."

"Teraz uzavrieme svet. Ale chceme, aby Mladší brat vedel, že sem nemôžu opäť prísť. Kladieme tu bariéru. Nechceme, aby tu vstúpil a vyrušoval nás. Tak veľa toho už zničil. Vidí to ? Nie. Chápe ? Nie. Buď začne chápať, alebo ...čo nastane ? To je zatiaľ otázne."

Kogiovia zatvárajú za sebou bránu - symbolicky i skutočne. Film sa končí. Tím filmárov odchádza...

Dojem, aký zanechal pobyt medzi Indiánmi v Sierre na Alana Ereiru bol natoľko hlboký, že onedlho po návrate so spriaznenými dušami zakladá vo Veľkej Británii The Tairona Heritage Trust. Trust dedičstva Taironov zameraný hlavne na zhromažďovanie prostriedkov pre zakúpenie pôvodných pozemkov pre Kogiov, ktoré im boli odobraté. Poriadajú prednášky, zbierky, premieta sa film po celom svete, šíri sa myšlienka filmu... V svojom Zpravodaji - občasníku, Trust dokonca spomína aj dabing videofilmu do "Československočiny".

Možno málokto vie, ako je politika Kolumbie pozoruhodne ďalekozraká a veľkorysá voči jej domorodému obyvateľstvu a jej časti amazonského dažďového pralesa. Podľa novej ústavy preberajú Indiáni plnú politickú zodpovednosť za svoje územia. Do roku 1992 bolo odovzdaných Indiánom 18 miliónov hektárov (oblasť väčšia ako 3/4 Británie).

Kogiovia pozývajú po pár rokoch Ereiru na ďalšiu návštevu a ten sa s tímom vyberá ihneď na cestu. Kogiovia požiadali o mapu, na ktorej môžu zistiť sídla iných domorodých národov, ktoré berú na vedomie ich slová. To bude posolstvo - odozva Mladšieho brata, ktoré im prinesú. Ereira celkom dobre nechápe, prečo ho opäť pozývajú. Predsa keď skončil svoj prvý film, zavreli za ním dvere - symbolicky i skutočne.

Ereira tam natáča krátky film pre BBC o najnovších udalostiach vo svete Kogiov. Ramón Hill, styčný dôstojník pre public relations Kogiov (napoly Kogi, napoly Asario) navrhuje, aby sa pre Mladšieho brata nafilmovali princípy znovuzalesňovania. Kľúčom, vraví, je že predtým ako začnete materiálne znovuzalesňovanie, musí sa urobiť mentálne zalesňovanie (meditácia) a duchovné znovuzalesňovanie (osadenie pozemku správnymi kameňmi). Vysvetľoval ako sa rozličné druhy kameňov používajú k revitalizácii zeme.

Tesne predodchodom sa tím stretne s objaviteľom Strateného mesta Taironov, ktorý pracuje teraz ako horský vodca po vrcholoch Sierry. Tento rok, hovorí, boli obchody veľmi zlé : sneh sa znovu objavil na štítoch, ľadovce začali rásť prvýkrát počas jeho života a boli aj nebezpečné laviny. Niečo sa zmenilo a už nie je možné vyliezť na horu. Zdá sa, že v Sierre dochádza k pozoruhodným veciam a Tairona Heritage Trust pri nich zohral významnú rolu. Mamas potrebujú robiť obety na všetkých svojich starobylých miestach. Celý proces integrácie Kogiov do politického systému a rozšírenie domorodých práv má tu teda iba jeden cieľ : umožniť im vrátiť sa v plnom rozsahu k svojej duchovnej práci, to jest udržovať svet v harmónii prácou v Alune a robiť obety, ktoré majú byť robené na daných miestach.

Na stretnutí so starešinami Kogiov mal Mama Juan mimoriadnu reč. Povedal, že keď sa rozhodli urobiť film, neočakávali od toho nič zvláštne. To bolo aj odkazom filmu : "Vidí to mladší brat ? Nie. Chápe to ? Nie." No Mama Juan hovorí, mýlili sa. Film priniesol jasný, viditeľný a hmatateľný úžitok. A spôsobil, že sa veci začali meniť k lepšiemu. Neobyčajným bolo však hlavne konštatovanie po jeho výroku, že sú "Staršími bratmi, ktorí majú vedomosti o všetkých veciach, materiálnych i duchovných". A teraz je tu priznanie : "Vieme toho veľa, ale niekedy sa mýlime".

Mamas veľmi naliehajú, aby Trust naďalej pokračoval vo svojej práci. Ereira odchádza do Kolumbie po tretí raz - keď natáča pre BBC film o Sirovi Francisovi Drakeovi. V roku 1996, odchádza z BBC do vlastnej spoločnosti, Sunstone Films. Prvý jeho film bude o Indiánoch kmeňa Mandan zo severnej Dakoty, ktorí budú tiež rozprávať svoj podivný príbeh, ten však vraj nemá absolútne nič spoločné s Kogiami. Kancelária Tairona Heritage Trust sa sťahuje na Antropologickú katedru Waleskej Univerzity v Lampetri.

Toto je zatiaľ od Starších bratov všetko. Je to vlastne iba jedna z indiánskych epizód posledných čias - okrem nich sa rouhodlí prehovoriť o svojich doteraz utajovaných vedomostiach aj iné kmene Indiánov a domorodých národov. Videokazeta "Zo srdca sveta - Varovanie Staršieho brata" a jej 10-minutový dodatok, ako aj slovenské či anglické kópie Zpravodaja Tairona Heritage Trustu mimo toho aj farebné kópie fotografií Indiánov Kogi môže pre záujemcov dodať autorka článku.

Ing. Jana Bohdanová
Havlíčkova 39, 04001 Košice, tel. 095-63 37852
e-mail : bohdanova@seps.ke.sanet.sk

Posielam túto zprávu a pýtam sa : Keď si ju vypočujú, môžu ešte považovať Starších bratov za tých, ktorí všetko zničili ? Viem, že si to nebudú myslieť. Chcem im dať radu, chcem povedať Mladšiemu bratovi skutočnú pravdu. Keď v tom budú naďalej pokračovať a nezmenia hneď svoje spôsoby, uvidia, čo sa stane. Neviem, kedy sa skončí tento svet, no ich plienenie ho ničí. Už si toľko toho vzali. Už si vzali Strážcov Slnka a Hviezd : svet bude čierny. Čo by si mysleli, keby sme my, Mamas, všetci zomreli ? Mysleli by si : To je toho ! *To by si mysleli ! Keby sa to stalo, a my, Mamas, by sme zomreli, neostal by nikto, kto by robil našu prácu : prestal by padať dážď, z oblohy by šla stále väčšia horúčava, stromy by prestali rásť, plodiny by prestali rásť... Alebo sa mýlim a rástli by aj tak?"*

Suché listy krika koka - ktoré opatrujú a zbierajú iba dospelí muži - spôsobujú trpnutie úst. Preto sa požíva aj vápenný prášok, ktorý odstraňuje pálčivosť koky. Získavajú ho z drtených mušlí zmiešaných s vodou, ktoré zbierajú na morskom pobreží, pričom ich zber aj celý proces je rituálom. Vápno aktivuje aj chemikálie v lístoch : Kogiovia veria, že prírodná koka zušľachťuje ľudí. Opekané listy, ktoré tu žujú, sú vzdialené od rafinovaného kokaínu asi tak ako ražný chlieb od ražnej whisky. Listy boli potravou domorodých Američanov po tisícky rokov : poskytovali im dôležité vitamíny a umožňovali im vydržať dlhý čas bez spánku a jedla. Kogiovia odhadujú svoj priemerný vek na 90 rokov.

Vápno udržujú v tzv. "poporo", čo je symbol dospelosti. Je to dyňa vyzerajúca síce ako penis, no predstavuje maternicu : je pre nich ochranou aj "ženou". Palica pokrytá vápnom predstavujúca mužskú časť sa otiera o vrchnák, čím vytvára na okraji kotúč strdnutého vápna. Bez tohoto napodobenia spoločnej aktivity oboch pohlaví by bola nevyvážená mužskosť vo svete nebezpečná (problém patriarchátu ako sa prejavuje v dnešnom svete, pozn. prekl.) "Poporo" je znakom civilizácie : keď z neho človek pojedá, pripomína si tým, čím vlastne je a udržuje sa v harmónii s Veľkou Matkou. Chlapci vo veku osemnásť rokov sú obradne prijímaní za mužov a dostanú prvýkrát svoje poporro.

"Nesmieš sa vzdať užívania poporo a jedenia koky, inač nie si muž a nemôžeš sa oženiť. Mysli na to, čo je poporo, teraz je to žena. Môžeš sa oženiť, no musíš o tom dobre porozmýšľať. O ženu sa musíš starať, musíš na ňu pracovať. Nesmieš ju čo len udrieť, či s ňou zle zaobchádzať. Pred spaním žuj list : aby si si mohol jasne premyslieť, čo budeš robiť nasledujúci deň ...A teraz budeš musieť venovať pozornosť tomu, čo povedia Mamas. Nesmieš jednoducho zrezať banánovník, pretože banánovníky si musíš ctiť ako ľudí. Každý strom je ako ľudská bytosť, tak isto cíti bolesť. Je to to isté akoby si rezal vlastnú nohu. Nemali by sme rušiť kľud ani u kameňov."

"Na začiatku bola temnota, iba more. Na začiatku nebolo ani Slnko, ani Mesiac, ani ľudia. Na začiatku neboli zvieratá, ani rastliny, iba more. More bolo Matkou: Matka nebola ľuďmi, nebola ničím. Bola sama o sebe, bola Duchom. Bola pamäťou a možnosťou. Bola to "Aluna".

"Mali by sme vysvetliť tieto veci. Nemali by sme strašiť ani urážať. Musíme im ukázať ako pracujeme pre Veľkú Matku, aby videli, že pracujeme aj pre Mladšieho brata. Mamas sa nehnevajú ani na Mladšieho brata, aj keď je to on, kto spôsobuje škodu. Mama sa musí starať o Mladšieho brata aj o Staršieho brata, aj o zvieratá a rastliny a o všetko, čo je prirodzené."

"Mama hovorí, že Starší brat vedel, že za všetko, čo berie z pôdy, musí platiť. To platí aj pre vzduch, ktorý dýchame, aj pre vodu, ktorú pijeme, za prírodu - aj za stroje - keď si ich vezmeš, musíš platiť".

More, ktoré - ako Indiáni veria - dalo život všetkemu živému, ich oddeľovalo od železných kráľovstiev Európy. No more prinieslo v roku 1514 na pobrežie Južnej Ameriky lode, kde kapitán prečítal tento dokument : "Uisťujem vás, že s pomocou Božou budem viesť vojnu proti vám všade a akýmkoľvek spôsobom a podrobím si vás a prinútim vás k poslušnosti Cirkvi a jej vznešenostiam, a zajmem vašich ľudí, vaše ženy a deti a urobím z nich svojich otrokov. Vezmem váš tovar a budem vám všemožne škodiť a robiť zlé."

"Kedysi žili ľudia tejto zeme v mieri : my, Starší bratia, sme nemali žiadne problémy s Mladším bratom ...stále v mieri, mieri, mieri, tak to bolo. A potom prišiel. Prišiel Mladší brat a začal nás zabíjať a ničiť. Pustil na nás psov a my sme boli vydesení. Ľudí sa zmocnila panika, nevedeli čo robiť a len bežali, kde mohli... Veci nám padali z batohov ako sme utekali a rozpŕchli sa navôkol... padali sme strácajúc naše najlepšie veci. Keď sme sa zastavili a obzreli sa, hej, všetko bolo prečo - nič neostalo."

V roku 1600, asi po storočnej koexistencii Španielov a Indiánov, vyprovokoval nový guvernér Santa Marty veľké povstanie. Prezentoval zničenie Taírony ako morálne podložené s nadmieru absurdným obvinením, totiž že sú tam všetci homosexuáli. Toto nedorozumenie vzniklo tým, že dom Noowheh, ktorý, ako to už bolo spomenuté, bol čiste mužským domom. Španieli ho nazvali Domom diabla, pretože podľa nich muži, ktorí spávajú v noci spolu, páchajú neresti. Zakročili veľmi kruto. Vyvážený štýl života v Sierre sa zrútil, keď desaťtisíce ľudí utekali do hôr. Väčšina z nich zomrela od hladu. Utečenci sa uchýlili do menších miest v horách, väčšinou posvätných miest Mamas. Tu postupne založili nový spôsob života pre tých, čo prežili. Indiáni sa naučili od Španielov chovať domáce zvieratá a pestovať nové druh plodín. To znamenalo, že mohli vytvoriť stabilné sebestačné útočiste. Od tých čias tu zabezpečili kontrolu a nepustili medzi seba bielych. Dovolili sem prísť misionárom, no nikdy tu nikto neprestúpil na kresťanstvo. Prijali železné nástroje, mačety a rýle, ale odmietli nosiť náš typ šiat a prijať písmo. Odmietli prijať všetko, čo by zničilo organizáciu a ich duchovné ako aj intelektuálne idey.

"Všetko, čo sadíme, musí byť požehnané, je treba mu pomôcť rásť. Fazuľa, kukurica - všetko má svojich strážcov. Aj ovocné stromy ich majú. Všetci majú strážcov. Musíme žiadať - žiadať strážcov o povolenie. Keď to neurobíme, potom...keď plodiny nie sú požehnané, ako môžu riadne rásť ? Bez toho vyschnú a zhnijú..."

Mamas sa nalaďujú na Alunu, vnútornú skutočnosť sveta a majú celkom odlišnú výchovu už od detstva. Sú vybraní veštbou a odobratí od rodiny. Dieťa vybrané za kňaza je vychovávané v špeciálnom dome, alebo v jaskyni. Učí sa meditovať o Veľkej Matke a o iných duchoch pochádzajúcich od Matky - strážcoch všetkých žijúcich vecí. Dieťa vybrané za Mama žije v tme a za celý čas pozná svet iba ako myšlienku. Jeho fyzické zmysly sa udržujú nažive, ale iba tak aby vyžili : iba toľko svetla, aby sa vyhlo slepote, iba toľko jedla, aby neumrelo hladom. Žiadne, mäso, žiadna soľ, iba vlažná voda na pitie. Mama potom obety, ktoré sa naučil prinášať v tme, vykonáva vo svetle dňa, vytvárajúc tak harmóniu medzi týmto a duchovným svetom. Existujú body, kde sa tieto dva svety stretávajú : na takých posvätných miestach boli stromy ovešané zlatom. Tento ne-

Byť tým, čím naozaj sme.

V mojom chráme som bol prvým mníchom, ktorý jazdil na bicykli. V tej dobe neexistovali gáthy, ktoré sa recitovali pri jazde na bicykli. Musíme praktikovať múdro, na úrovni doby, takže som nedávno napísal gáthu, ktorú môžte použiť pred naštartovaním vašeho auta. Dúfam, že vám prospeje:

Pred naštartovaním auta,
Viem kam idem.
Auto a ja sme jedno.
Keď auto ide rýchlo, aj ja idem rýchlo.

Niekedy naozaj nepotrebujeme ísť autom, ale pretože chceme újsť pred sebou samým, ideme a naštartujeme auto. Keď si zarecitujeme gáthu „Pred naštartovaním auta viem, kam idem", môže to fungovať ako záblesk- zrazu môžeme vidieť, že nikam nemusíme ísť. Kdekoľvek ideme, budeme mať svoje ja so sebou, nemôžeme utiecť. Niekedy je lepšie vypnúť motor a urobiť si meditáciu v chôdzi. Môže to byť príjemnejšie.

Tvrdí sa, že za posledných niekoľko rokov boli dva milióny štvorcových míľ lesa zničené kyselým dažďom a za ten sčasti zodpovedajú aj naše autá. „Pred naštartovaním auta viem, kam idem" je veľmi hlboká otázka. „Kam idem? K svojej vlastnej skaze?" Ak zahynú stromy, zahynú aj ľudia. Keď nemôžu žiť stromy, ani zvieratá, ako by sme mohli žiť my?

„Auto a ja sme jedno." Máme pocit, že my sme páni a auto je púhym nástrojom, ale to nie je pravda. Keď máme auto, zmeníme sa. Keď máme pušku, sme veľmi nebezpeční. Keď máme flautu, sme príjemní. S 50 000 atómovými pumamisa ľudstvo stalo najnebezpečnejším druhom na zemi. Nikdy predtým sme neboli tak nebezpeční, ako dnes. Musíme si to uvedomiť. Najzákladnejším predpisom je uvedomovať si, čo robíme, čo sme, vkaždej minúte. Každý ďalší predpis vyplýva z toho.

Aby sme vedeli, musíme sa pozrieť na veci do hĺbky. Keď má plavec radosť z čistej vody v rieke, musí byť schopný BYŤ riekou. Keď som obedoval s niekoľkými priateľmi na Bostonskej univerzite, šiel som sa pozrieť na Charles River. Bol som dlho z domu a keď som uvidel rieku, veľmi sa mi ľúbila. Opustil som svojich priateľov, zišiel som k rieke a umyl som si v nej tvár a nohy, ako to robím doma. Keď som sa vrátil, profesor povadal: „Nerob také nebezpečné veci. Vypláchol si si v rieke ústa?" Keď som prisvedčil, povedal mi: „Mal by si sa dať prehliadnuť, a pichnúť si injekciu".

Bol som šokovaný. Nevedel som, že rieky sú tak znečistené. Môžte ich nazvať mŕtvymi riekami. V našej zemi sú rieky niekedy veľmi kalné, ale nie takto špinavé. Ktosi mi hovoril, že v nemeckom Rýne je toľko chemikálií, že sa v ňom dajú vyvolávať fotky. Dokážeme byť dobrými plavcami, ale dokážeme sa stať riekou a prežívať strach a nádeje jednej rieky? Keď nie, nemá mier šancu. Keď budú všetky rieky mŕtve, nebude existovať ani radosť z plávania v rieke.

Ak ste horolezci, alebo ak máte radi krajinu, les, viete, že lesy sú pľúcami mimo vašeho tela. My sa však chováme tak, že sme umožnili, aby boli dva milióny štvorcových míľ lesa zničené kyslým dažďom. Sme uväznení v našom malom ja, zatiaľ čo ničíme svoje väčšie ja. Jednoho dňa som si naraz všimol, že Slnko je moje srdce, srdce mimo moje telo. Keď prestane fungovať Slnko, moje druhé srdce, tak okamžite zomriem. Musíme dokázať byť svojím skutočným ja. To znamená, že musíme dokázať byť riekou, musíme vedieť byť lesom, musíme vedieť byť sovietskym občanom. Musíme to urobiť, aby sme porozumeli, aby sme mali nádej na budúcnosť. To je nedualistický pohľad.

Thich Nhat Hanh

Prelomenie tabu

Existujú určité predstavy, ku ktorým mi spoločnosť nedovoľuje pristúpiť. Do západného myslenia bol naprogramovaný určitý slovný kľúč - je to útok reakcie, ktorá sa pevne zakorenilav cynizmu a sám sa prejavuje vo výsmechu (chytrá forma diskreditácie myšlienok, nezlúčiteľných s kruhom korporatívnej chamtivosti: obracia tie myšlienky na vtip). Je nám dovolené pristúpiť na určité myšlienky antropológov, aby sme ako vynikajúce myšlienky pôvodných obyvateľov videli prispôsobivosť, aby nemuseli byť úplne vyhladení z tejto dimenzie. Ich kultúry sú vedené k tomu (pokiaľ biedne neskončili v nejakých skriniach) aby sa udržovali v ústnej tradícii, ich starobilé spôsoby, ich náhlady, životné štýly a ich náboženstvá suú intelektuálne tolerované (pokiaľ nie su rovno vysmiate ako primitívne). Štáty a Boh zakazujú, aby si sa prihlásil k niektorému z týchto smerov, inak budeš označený za zrudu, snílka, čarodejníka, zpiatočníka, alebo úplného šialenca. Tieto poznámky ale šikovne zabúdajú na fakt, že všetci naši predkovia vyznávali prírodný šamanizmus, ktorý sa dá zrovnať s tým dnešným. Pokiaľ ten šamanizmus nie je univerzálny, potom je podobný vo svojich praktikách, kódexoch viery a metódach, neohliadajúcich sa na národnosť, rasu, alebo lokalizáciu. Moji predkovia (Kaledónovia) boli súčasťou Piktského národa, ktorý bol podrobený, internovaný a vyhladený v 19. Storočí, ale jeho umenie prežilo v keltskej apartácii. Ja teraz beriem tieto tradície za svoje vlastné a nenechám sa dohnať na kolená zrážajúcou reakciou k tomu, aby som zamietol určité základné princípy, len preto, že títo starí predkovia sú v očiach dnešných necitlivých, neprírodných, moderných spôsobov myslenia „hlúpi", „reakční", alebo „šialení". Túto planétu nezachránia guľky, alebo volebné lístky, ale len fundamentálna zmena našich postojov: znovuspojenie s prírodou na silnom duchovnom podklade....... Dokiaľ budú revolúcie tvoriť len nové inštitúcie, potom bude stále v popredí tykať časovaná ekologická bomba.......

Sedition

PERMAKULTÚRA

Čo tá permakultúra je? Je to vlastne spôsob ako navrhovať trvalo udržateľné a pritom vysoko produktívne záhrady, balkóny, ovocné sady, parky, lesy, farmy, ale aj celé ľudské usadlosti, obce, sídliská a mestá. Nezaoberá sa len poľnohospodárstvom ale tiež rieši navrhovanie domov, ktoré sú v súlade s prírodou (úsporné, prírodné materiály a pod.), vytváranie a znovuobnovovanie komunít (komunitou môže byť aj obyvateľstvo jedného domu, prípadne ulice a pod.), miestne (aj nepeňažné) ekonomiky podpora miestnych organických roľníkov ľuďmi z mesta a tak ďalej. Vznikla zo zloženia slov Permanentná kultúra (trvalá). Jej priekopníkom bol austrálčan Bill Mollison, ktorý po sklamaní z neúspechov v tradičnom ochranárskom hnutí sa zameral na vytvorenie praktického spôsobu, ako zabrániť ďalšiemu ničeniu Zeme.

Základom permakultúry je jej etika, ktorá sa dá vyjadriť v troch bodoch:

1. Starostlivosť o zem - o všetko živé, aj neživé, čo sa na tejto Zemi nachádza

2. Starostlivosť o ľudí - teda o zabezpečenie našich základných potrieb

3. Správne rozdelenie - prostriedkov, informácii, času pre potreby ľudí a Zeme

Permakultúra uznáva vnútornú hodnotu všetkých bytostí a vecí bez ohľadu na to, či sú pre človeka užitočné, alebo nie. Snaží sa navrhovať naše ľudské systémy podľa vzoru prírodných ekosystémov k čomu využíva poznatky tradičných kultúr, rovnako ako najnovšie poznatky vedy a tiež svoje vlastné poznatky a skúsenosti. Z tohto vyplýva, že sa nesnaží prírodu prekonávať a pokorovať, ako je to bežne zvykom, ale snaží sa naopak čo najviac s prírodou spolupracovať a riadiť sa jej pravidlami.

Pre dosiahnutie tohoto kombinujeme štruktúry, rastliny, zvieratá a ľudí tak, aby me využili ich prirodzené vlastnosti a schopnosti. Využívame osvedčené princípy a procesy na vytváranie „kultivovaných" ekosystémov. Snaha je, aby po vytvorení, bolo s udržiavaním čoraz menej práce a po určitom čase nebolo potrebné do nich skoro vôbec zasahovať. Nie je to snaha skultivovať prírodu, ale naopak vytvoriť si pre seba na pomerne malom priestore možnosti obživy a tak nechať čo najviac priestoru pre divočinu.

Je snaha jednotlivé prvky tak:

a) aby medzi nimi mohlo vzniknúť maximálne množstvo užitočných prepojení a vzájomne prospešných vzťahov
b) aby každý mohol plniť viac funkcií
c) aby každú dôležitú funkciu zabezpečovalo viac prvkov
d) aby prvky aj systém spotrebovával minimum energie
e) aby sme mohli využívať prednostne biologické zdroje a prírodné energie
f) aby všetky biologické zdroje boli spracovávané vo vnútri, tj. aby sa recyklovali a nevznikali tak „odpady"
g) aby sme vytvorili bohatú zmiešanú kultúru zo spoločenstiev vzájomne prospešných druhov rastlín a zvierat
h) aby sme vytvorili skôr malé vysokoproduktívne intenzívne systémy, ako veľké extenzívne systémy, vyžadujúce drahé vonkajšie vstupy surovín a energie
i) aby sme využili nielen plochu, ale aj ďalšie dimenzie - priestor, čas a spolupôsobenie biologických prvkov (synergiu)
j) aby sme maximálne využívali trvalky
k) aby sme mohli využiť a urýchliť prírodnú evolúciu
l) aby sme mohli využívať prírodné vzory a okrajový efekt ekosystémov.

Každý by sa mal starať o ten kus Zeme, ktorý mu „patrí", alebo ho priamo používa. Každý má aspoň niečo. Čím menej, tým lepšie sa o to môže postarať. Snaha o lepší svet musí začať najprv v našom srdci a nasledovne na našom prahu.

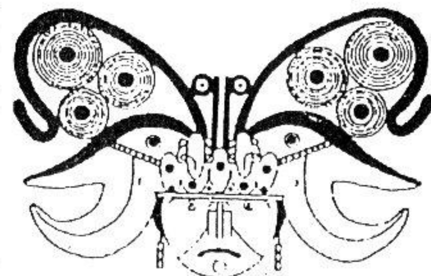
Priznám sa, že keď som začiatkom leta išiel na kurz Premakultúrneho dizajnu mal som dosť nejasnú a neúplnú predstavu o čom vlastne permakultúra je. V priebehu kurzu som bol veľmi príjemne prekvapený a tiež ma upútala šírka problémov ktorými sa zaoberá. Veľmi sa mi páči praktickosť prístupu, ktorý ukazuje riešenia, ktoré je možno robiť hneď. Ukazuje možnosti, ako byť čo najviac sebestačný, ako posilňovať región v ktorom žijem a v neposlednom rade robiť svoje okolie pekné a živé (nie betónové). Musím sa tiež priznať, že aj keď máme záhradu už od detstva, len nie tak dávno som v tom našiel zmysel a radosť v pestovaní si vlastných potravín. Predtým ma často hnevalo, že musím tráviť v záhrade víkendy, keď by som inak bol niekde v lese. Preto sa mi páči to, že PK svojou výrazne znižuje množstvo roboty potrebnej k udržiavaniu záhrady. Zaujali ma tiež prípady z rôznych častí sveta, kde predtým ľudia zomierali hladom, alebo pestovali potraviny pre USA a iné bohaté krajiny a pomocou techník permakultúry sa im podarilo aj na miestach, kde sa pred tým nič neurodilo behom niekoľkých rokov vytvoriť zelené záhrady, ktoré im umožňujú byť sebestačnými, a nie pestovať na vývoz. Vrátila sa im tiež radosť do života a došlo k oživeniu ich komunít. To nedokázal žiadny pseudorozvojový program inštitúcií ako je Svetová banka, ktorých výsledky sú asi každému známe. A práve v týchto krajinách sa PK veľmi rýchlo šíri, pretože pre tých ľudí to je otázka prežitia. V Európe sa ešte ľudia necítia natoľko existenčne ohrození.

ZO SRDCA SVETA - VAROVANIE STARŠIEHO BRATA A NÁSLEDKY JEDNÉHO FILMU

Predstavte si osamelú pyramídu pri brehu mora, každá jej strana má sto míľ... Je to hora vysoká takmer štyri míle. V jej záhyboch si predstavte každý typ klímy na Zemi. To je Sierra Nevada de Santa Marta. Ľudia v nej ukrytí volajú Sierru "Srdcom sveta" a sami sa nazývajú "Staršími bratmi".

To sú slová z vynikajúceho dokumentárneho filmu britskej televízie nazvanom "Zo srdca sveta - Varovanie staršieho brata", ktorý mali mnohí z vás možnosť vidieť po minulé roky na STV. Film hovorí o Indiánoch kmeňa Kogi žijúcich hlboko v horách Sierra Nevady v Kolumbii. Autor filmu a režisér, Alan Ereira, ktorého Kogiovia nazývali "BBC", v ňom veľmi pútavým a umelecky hodnotným spôsobom (film získal viacero ocenení) podáva dokument o živote tohoto národa, žijúceho zámerne v izolácii od ostatného sveta už od čias prenasledovania Španielmi. Kogiovia odrazu porušujú svoje zásady a jeho starešinovia a kňazi si žiadajú prehovoriť s bielym - "Mladším" bratom : obrátili sa na britskú televíznu spoločnosť BBC, ktorá nakoniec vysiela do tých končín svoj tím. O svojom putovaní Sierrou a stretnutí s Indiánmi hovorí Ereira v 80-minútovom filme nakrútenom postupne v priebehu troch rokov.

Čo je to, prečo dali kňazi Kogiov, tzv. Mamas, zavolať týchto Britov?
K čomu nás vyzývajú títo ľudia, od nás natoľko vzdialení ?

Vráťme sa ale pekne poporiadku. Sierra Nevada je teda obrovská horská oblasť. Kedysi tu žili Indiáni, ktorí sa obliekali do zlata. Mali sady, polia, mestá. Civilizácia Tairona - ako všetky indiánske civilizácie Južnej Ameriky - zmizla, ale nezomrela, iba sa stiahla do "srdca sveta". Väčšina ľudí zo Santa Marty nemá ani poňatia o tom, že títo Indiáni tam dnes ešte vôbec žijú. Vedia iba, že sú tam akési zrúcaniny po Taironoch. Teraz je to Taironský národný park tiahnúci sa niekoľko míľ pozdĺž pobrežia. Starobylé indiánske mestá tu zarastajú lesom. Je to vraj chránená archeologická oblasť, no vykrádači tzv. wakeiros, zmenili starobylé pohrebiská na otvorené bane. Dokonca si založili "Zväz vykrádačov hrobov" s 10.000 členskou základňou a neštítia sa v obrane svojich teritórií aj zabiť. Pri svojom plundrovaní však urobili užitočnú vec : objavili "stratené mesto" s dôkazmi civilizácie, ktorá bola veľmi pokročilá.

Indiánska myseľ, ktorá vybudovala toto mesto, chcela ukázať, že aj hustá populácia ľudí môže žiť v plnohodnotnom životnom prostredí bez toho, aby ho zničila. Mesto dokonale prispôsobili topografickým podmienkam oblasti, takže tu nedochádzalo k erózii spôsobenej prívalmi dažďov, tak častými v tejto oblasti. Dá sa povedať, že robili to, čo v dnešnej dobe voláme permakultúrou, teda spôsob života harmonizujúci s prírodou. Mesto ešte po 400 rokoch stále stojí : povedzte, bolo by to možné, keby jeho architektúra nebola bývala zladená so silami prírody ? Ešte aj to, čo dnes vyzerá ako džungľa, bolo upravené ľuďmi. Ukázalo sa, že rovnováha medzi rôznymi druhmi rastlín a stromov je odlišná od neobývanej džungle. V skutočnosti je to obrovská zarastená záhrada Tairony. Tristotisíc ľudí v minulosti vedelo prežiť v Sierre bez toho, aby spôsobili ekologický zmätok - dnes omnoho menšie množstvo usadlíkov naozaj silne poškodzuje krajinu.

Dnešní potomkovia Taironov, Indiáni Kogi, sú farmári ako ich predchodcovia : muž, žena a deti udržujú viacero fariem v rôznych častiach hôr a pestujú tam celú škálu plodín. Väčšinu roka sú mestá opustené - každý je na farme. Ich kňazi, Mamas, nedovolia pestovať monokultúry - plodiny na poliach musia byť starostlivo vyvážené. Títo starí ekológovia hovorili : "Toto sú hory, ktoré tvoria vodu, rieky a mraky. Ak stromy v nich budú postínané, nebudú už viac tvoriť vodu."

Radoví byvatelia Kogiov sú "Vassals", poddaní a ich život je riadený príkazmi "Cabos", mestskými strážnikmi. Tí kontrolujú všetko, čo prichádza zvonku : železné nástroje sú užitočné, ale topánky by prerušili kontakt ľudí so zemou. "Cabos" sa získavajú z "Vassals" a sú menovaní "Mamas". Dostávajú príkazy od Zmocnenca, ktorého tiež určujú Mamas. Všetci - Mamas, Zmocnenci i Cabos - sú určení veštbou. Táto strnulá spoločnosť, v ktorej musí každý pracovať, keď je o to požiadaný, udržuje cestu svojich predkov.

V každom meste je veľký dom, do ktorého smú vstúpiť iba muži, tzv. "NooWheh" - Svetový dom. O tom ešte bude reč.

"Som tu, my všetci sme tu, aby sme varovali. Hovorím v mene nás všetkých : chceme poslať odkaz všetkým Mladším bratom a musím im to povedať tak, aby rozumeli. Nie iba odovzdať odkaz ľuďom, ktorí sem prišli - nech už prišli odkiaľkoľvek - nie, nie iba pre nich. Chcem, aby celý svet počul ich varovanie, ktoré vám tu predkladáme."

"Veľká Matka nás naučila, čo je správne a čo nesprávne. Nevzdali sme sa takého spôsobu života, ani rozoznávania správneho od nesprávneho, tak ako nás to naučila. Veľká Matka nám dala to, čo sme potrebovali pre život : my všetci podľa neho stále žijeme. No teraz už berú Matke srdce, dolujú v zemi a vyrezávajú jej pečeň a vnútornosti. Rozrezali Matku na kúsky a všetko jej berú. Robia to od svojho prvého vylodenia. Aj Veľká Matka má ústa, oči, uši : vyrezávajú jej oči a uši. Keď stratíme oči, sme smutní, a preto aj Veľká Matka je smutná. Keď nezastavíte to neustále dolovanie, bude to znamenať jej koniec, aj koniec sveta".

"Mladší brat, my vieme, že voda tam dole už začala vysychať : nemysli si, že sme to my, kto je za to zodpovedný - si to ty. My robíme svoju prácu dobre a ani ty, ani ja nevieme, kedy nastane koniec sveta, všakže ? Našou prácou je starať sa o svet, ale oni spôsobujú jeho koniec. A preto ododneška prestaňte kopať v zemi a kradnúť zlato. Keď budete v tom pokračovať, svet sa skončí."

tiež mysli, aj keď inak ako mozog. Vtedy, keď hlava premýšľa , väčšina zmyslov bieleho muža odpočíva v hlbokom spánku. Takýmto spôsobom biely – ťažko sa namáhajúc – súčasne prespí väčšinu svojho života. Zmysli a rozum bieleho nie sú priatelia. Biely je jedným človekom vo dvoch kusoch... Táto choroba myslenia spôsobuje to, že Papalági rýchle stárne a stáva sa škaredým. Co sa so mnou stane po smrti?

Alebo: čo bolo, keď som ešte nebol? Premýšľanie o tom nemá žiadny zmysel, pretože to je asi tak, ako keby sa človek chcel pozrieť na slnko so zatvorenými očami. Odvracia sa od mora, od svetla, od tanca na voľnom priestranstve, od dievčat. Chodí so zatvorenými očami, je mŕtvý zaživa... Snaží sa všetko poznať. Poznávanie spočíva v približovaní rôznych vecí k očiam a dívanie sa na ne. Je to odporná zábava bielych... Biely chytí napríklad chrobáka. Napichne ho na tenkú ihlu, potom mu odtrhne jednu nohu. Chce vedieť ako vyzerá telo bez nohy a noha bez tela. A potom biely navlečie nohu na drôtik tenký ako vlas a dá ju pod sklo. Potom sa na to všetko pozerá rúrou zaostrujúcou zrak. Silné oko bieleho preniká všetkým: slzami, vlasmi, odrezkom kože. Biely pozerá do vecí a delí ich tak dlho, až na koniec sa už nedá rozdeliť nič a vtedy Papalagi hľadí do toho nič. No a tak sa dostal až k cieľu svojho poznania, dosiahol najväčšej múdrosti, vidí, že sa už nič viac nedá vidieť. Ale to si mohol biely domyslieť hneď na začiatku, skôr ako začal týrať chrobáka! Pretože musel vytušiť, že len Veľký Duch vidí veci v skutočnej úplnosti. Škrabeš sa na vrchol palmy, ake kmeň znenazdania končí, je treba sa vrátiť a nebo zostáva také, aké bolo – tajomstvom. Je treba ale priznať, že najmúdrejší Papalagi po určitom čase na to tiež prichádzajú...

Hlbinná ekológia.

Na rozdiel od enviromentalizmu a klasickej ekológie je jej cieľom odstrániť príčiny a nie len následky nášho neúnosného spôsobu života. Bežne sa zaoberáme tým, ako zabrániť kyslým dažďom, ako menej klčovať dažďové pralesy a podobne. Samozrejme je to nesmierne dôležité. Ale treba si položiť otázku, prečo je to tak, prečo pripustíme, že zabíjame všetko okolo seba a vrátane seba. A to sú práve otázky, ktorými sa zaoberá hlbinná ekológia. Snaží sa o preklenutie našeho pocitu oddelenosti od ostatných živých tvorov a od celej našej Zeme. Chyba je práve v tom, že nepoznáme celé naše Ja v našej Zemi. Inak by nám to nedovolilo ničiť časti svojho vlastného tela. Toto uvedomenie nám dáva aj silu konať a brániť našu Zem ako aj nám dáva pocit, že nie sme sami, opustení. Nie sme len jedinec, ktorý je osamotený a tým pádom nič nezmôže, ale sme jedna bunka našej Zeme, Ktorá sa aj prostredníctvom nás bráni pred zničením, hroziacim práve rakovinovým bujnením ľudstva. Ľudstvo samotné nie je rakovinou, ale stáva sa ňou, keď začalo bujnieť na úkor celého organizmu Zeme.

Principy hlbinnej ekológie:

1. Blaho a rozkvet ľudského a mimoľudského (prírodného) života na Zemi majú vnútornú, vrodenú hodnotu. Tieto hodnoty sú nezávislé na užitočnosti mimoľudského sveta pre človeka.
2. Hojnosť a pestrosť života sú hodnotami sami o sebe a obohacujú ľudský i všetok ostatný život naZemi.
3. Ľudia nemajú právo túto pestrosť a hojnosť obmedzovať, s výnimkou uspokojovania základných potrieb.
4. Súčastné zasahovanie človeka do prírody je neúnosné a situácia sa rýchlo zhoršuje.
5. Život a kultúra nijak neutrpí podstatným znížením počtu obyvateľov. Dobrý stav prírody sa bez takého poklesu neobíde.
6. Podstatné zlepšenie životných podmienok není možné bez premeny polityky, lebo tá ovplyvňuje ekonomické, technické a ideologické štruktúry.
7. Ideologická premena spočíva v uznaní predovšetkým *kvality života* (ktorej podstatou sú hodnotné situácie) a nie životnej úrovne. Treba upustiť od klamlivej viery v potrebu rastu hrubého domáceho produktu.
8. Kto sa s uvedenými bodmi stotožní, má povinnosť priamo, či nepriamo sa zúčastniť pokusu o presadenie nevyhnutných zmien.

EARTH FIRST!

Predstav si. Ak ti niekto vyvalí dvere so sekerou, ohrozuje Teba a Tvoju rodinu a chce vylúpiť Tvoj domov a ukradnúť čokoľvek sa mu zachce, spácha podľa zákona aj morálky zločin. V takom prípade máš právo brániť sa všetkými prostriedkami. Divočina, tá trocha, čo sa ešte zachovala je v súčastnosti pod rovnakým tlakom a útokmi. S buldozérmi, motorovými pílami a dynamitom prichádzajú medzinárodné drevárske, ťažobné i dobytkárske spoločnosti a kradnú všetko, čo môžu zobrať preč. Divočina je domovom našich predkov, všetkých živých bytostí. Je to obydlie takých veľkolepých tvorov, ako je grizli, orol, alebo kondor, los vlk. Je to aj náš domov. Znamená to pre nás viac ako výdobytky „veľkolepej ľudskej civilizácie". Ak je divočina náš domov a je ohrozená inváziou, plienením a deštrukciou a to naozaj je, máme právo ju brániť. Sme oprávnený ju brániť v mene vyššieho, morálneho zákona.

Myslím si, že permakultúra je jedným zo silných spôsobov ako zachrániť tento svet. Samozrejme nerieši všetko, ale ukazuje možnosť uživiť sa aj v krajinách kde je veľké preľudnenie (to však neznižuje potrebu výrazného zníženia počtu obyvateľstva a navrátenia miesta pre divú prírodu) a svojou sebestačnosťou podkopáva silu nadnárodných spoločnosti, medzinárodného obchodu.

Ondro

Studnička

Občas sa stane, že človek zapadne do sveta svojich myšlienok. Stratí kontakt s okolitým svetom a uzavrie sa sám do seba. Keď sa to stane mne, hľadám únik z civilizácie. Idem tam, kde budem sám, ale sa sám cítiť nebudem. Utečiem do lesa. Nedávno som opäť siahol na dno svojich duševných síl. V jednom malom okamžiku mi unikol celý zmysel života. Je to zlý pocit. Náhle človek nevie prečo ďalej šlapať tento svet. Všetko preklzava pomedzi prsty a na čo siahne, to skazí. Pohybuje sa v mravenisku ľudí a napriek tomu je úplne sám.
A vtedy som urobil to, čo bolo mojím zvykom. Všetko zahadzujúc za hlavu utekám najbližším autobusom do lesa. Neviem prečo, ale vždy v krásnej vôni ihličia prídem na iné myšlienky a pocítim úľavu. Strácam ubíjajúci pocit nevoľníctva. Niečo pekné skončilo tragédiou a ja som bol ako troska korábu rozbitého na útesu v rozbúrenom mori. Bolo otázkou času, kedy podľahnem a klesnem z útesu do bezodného mora zabudnutia.
Bol zamračený jesenný deň. Nedávno pršalo. Všetko bolo podmáčané. Na lúčkach u potoka visel mierny opar roztrieštených kvapiek dažďa a lesné ticho. Kráčam po úzkej cestičke medzi pňami a mohutne rastenými smrekmi. Pod veľkým koreňom sa na svet vyliahla čarokrásna perla. Malá studnička priezračnej vody. Lákala. Musel som pokľaknúť a pomalým pohybom skláňam tvár v ústrety nehmataťeľnej hladine. Už neviem prečo sa to stalo, ale viem len, že z ničoho nič sa predo mnou otvoril celý svet. Ale svet iný. Pre mňa neznámy. Nikdy na to nezabudnem. Zazrel som svoju tvár v čirej vode studničky. Myšlienky sa mi začali prúdiť tým správnym smerom. Vtedy som pochopil to, čo bolo v mojom vnútri už dávno. Ale až teraz to vyplávalo na povrch. Pochopil som, že tá tvár na hladine studničky, medzi koreňmi v hustom lese, prevoňanom miazgou a nedávnym dažďom, že tá tvár tam patrí. Že les a príroda je to, čo mi chýbalo a je to, čo mi vráti chuť žiť. Uvedomil som si, že ten obraz mojej tváre v studničke bol skôr, než som prišiel. Bol tu už dávno. A len on ma lákal pri potiažach sem medzi stromy. Tá tvár v studničke patrí lesu.
Od tej doby ma môžte stretnúť v lesoch s otvoreným srdcom pre všetko krásne. Za nejaký čas som stretol dievča. V jej očiach bola zakliata studnička. Vábila. Naklonil som sa a než sa pery dotkly pier, zahliadol som svoj svet v jej očiach. Môj svet do ktorého už patríme dvaja.

Plech

ČAS

A predsa - čas uháňa. Je v dnešnej dobe možné nenechať sa ním uniesť? Je normálne, že na to aby mal človek hektár pôdy, kde by vlastnými rukami postavil dom a žil v súlade so Zemou, treba spraviť toľko vecí zbytočných, nechcených a hlúpych? Len preto, lebo niekto si uchmatol právo vlastníctva na všetko? Koľki hodnotní ľudia, citlivé osobnosti, ktoré chceli niečo urobiť pre svet, pre Zem, pre život, koľki z nich zovšedneli, dostali sa do závislosti od technickej civilizácie?
A čas uháňa. Uháňame spolu s ním. Vynašli sme presýpacie hodiny - pomaly padá jedno zrnko za druhým. Niekedy ich zabudneme otočiť - jedna nula pre nás.
Máme prvé hodinky - veľká radosť- ručičky sa pomaly posúvajú. Aj tie občas zabudneme natiahnuť.
Veľactení páni s hodinkami na retiazkach sa prechádzajú po uliciach. Z času na čas sa na ne pozrú a vravia: „Máme čas."
Pridali sme sekundovú ručičku. Čas zrýchľuje. Minúta je už 60 sekúnd, hodina 60 minút. Začíname sa ponáhľať. Stále častejšie hovoríme: „Máme málo času." „Nemáme čas." Všetci, takmer všetci nosíme hodinky.
Máme elektronické hodinky - idú, kým sa nevybijú baterky. Netreba ich naťahovať. Sekundy, desatiny, stotiny sekúnd, čas v rôznych častiach sveta - všetko v jedinej maličkej elektronickej príšerke. Už sa takmer vôbec nezhovárame. Dívame sa na hodinky, prerušujeme vetu v polovici, vravíme: „Už musím bežať." Deň kúskujeme na úseky, hodiny, minúty, sekundy... Všetko v našom živote je teraz zoradené až do poslednej sekundy. Niet času na spontánnosť, na plač, či smiech. Dokonca aj na milovanie máme vyhradený čas: od-do.
Čas je choroba, jedna z mnohých chorôb našich čias, ktovie, či dokonca nie tá najhoršia z nich... Nie je to príčina všetkých ostatných chorôb?

Robert Borowski

Proti múru

Svet je niekedy krutý. Keď je niečo príliš krátke, zväčša je to aj príliš krátke. Potom prichádza smútok a bolesť. Rozhodne by som ale nechcel skončiť ako tá biela stránka papiera. Síce čistá a nepoškvrnená, ale prázdna. Možno som idealista, naivný optimista, alebo iba blázon. Nikdy by som sa však nechcel stať takým, ako je to, čo ma obklopuje. Chladný betón - tvrdy a studený. Môžu zmeniť môj životný priestor, spraviť mnoho umelého, elektronického a studeného. Jedno mi však vziať nemôžu - moje srdce. Pokiaľ v nás je aspoň trochu citu, je šanca pre budúcnosť. Možno sa časom obaluje stále hrubšou škrupinou, ale stále existujú škárky, cez ktoré sa derie von. Diki ti, že si mi ich pomohla nájsť. Nenechajme zabiť v sebe to posledné, čo nás robí skutočnými ľudskými bytosťami.

Ondro

RADOSTNÁ SKROMNOSŤ

Míval jsem v mládí radost z téhle hry, mistrně jsem ji brával. A cítím radost i dnes, kdy ji pro tebe píšu, můj dosud peněz a věcí chtivý bratříčku. Vzpomínám na svou dávnou skromnost a těším se, že snad i tobě - ale kdo ví? - jí způsobím radost. Nejkrásnější je působit radost, dopisem, úsměvem, podáním ruky, milováním, slovem, hrou na veselou skromnost.

Chtěl jsem kdysi obstát ve vesmíru bez věcí, peněz, takřka bez jídla. Nejvyšší, nesplnitelná hra, musel jsem se jí nakonec vzdát. Ale bojoval jsem o každou maličkost, snažil jsem se žít s co nejméně věcmi, penězi, jídlem. Pro cesty je to nutná hra! Zdánlivě přízemní, ale krásná. Nehrál jsem ze šetrnosti ani z lakoty, chtěl jsem se jen zbavit hmoty a také mně bylo líto přírody. Kdyby všichni žili jako já (domníval jsem se), vydržela by zeměkoule, její lesy, vody, hlubiny i povětří ještě o několik tisíciletí déle než vydrží takhle. Lidé by méně potřebovali, méně vyráběli. Země by zůstala čistá, západy slunce by byly průzračnější, lidé lepší. Ale nenacházel jsem příliš následovatelů, i když jsem nežádal nic mimořádného. Nepřišel jsem zrušit novověk a nikoho nenutil žít v bídě, chtěl jsem pouze veselou skromnost.

Byl jsem pro tu hru dobře vybaven. Za války jako chlapec jsem viděl nouzi. Zdaleka jsem nehynul hlady, ale naučil jsem se nežít v opičím nadbytku. Po válce jsem dostával od rodičů směšné kapesné. Kamarádi měli víc, dalo námahu nezatrpknout, ale podařilo se to, nezačal jsem hru na trpkou skromnost. Na cestách jsem chtěl daleko a vysoko dojít a k tomu byla skromnost nezbytná: s těžkým batohem daleko nedojdeš. Nosil jsem v něm nejraději nejen lehké, ale i jednoduché věci, protože jsem chtěl být co nejméně závislý na lidech, jejich důvtipu a výrobcích. Dělal jsem jen věci, které měly chránit zeměkouli před zkázou, která na ni stejně čeká a při tom jsem posiloval svoje sebevědomí přežít jen s tím, co umím. Zkus to také a neutrpíš škodu, bratříčku. Antický filosof napsal ve svých myšlenkách o štěstí a mravnosti již před tisíciletími, že nejpříjemněji užívají přepychu ti, kdo ho nejméně potřebují. Ve stáří budeš s radostí vzpomínat na doby, kdys takřka nic nepotřeboval. K radosti, ke štěstí, k milování nepotřebuješ vůbec nic. Obnaženou duši, nahé tělo. Vzpomínám na nejkrásnější dobu svého manželství, na začátek. Na podlaze ležel jen slamník, sláma zašitá v hrubém plátně. Pod dřevěnou dekou dva horké dechy. Nic víc v místnosti nebylo. Z tak krásného začátku, úplné chudoby, z čiré soběstačnosti dvou dechů lze dlouho žít. Nauč se skromnosti, můj po majetku bažící bratříčku! Musí ti přestat záležet na věcech, šatech, penězích, jídlech, ani nevíš, co všechno tím získáš! Většina lidí touží po věcech, na jejich získání změří takřka všechny prostředky. Chtějí mít stále nové a lesklé hračky, touží se nazobat barevných titěrností. Jako opičky. Stále zobají nové a jako z neumlčevajících řití z nich do smetiští vypadávají jen málo opotřebované a dosud užitečné věci. Smetiště - naleziště krásných věcí. Blažení lidé, kteří se tam neštítí chodit a z lítosti nad zeměkoulí a z úcty k lidské práci sbírají pohozené věci a vracejí jim život. Oddalují konec světa! Odhazování nepatrně opotřebovaných věcí a nadbytečných jídel dosáhlo v našich zemích tak vysokého stupně, že se podobá přírodnímu jevu a není nutno se stydět ho využít. Zahoubařit si na smetištích, zarybařit v popelnicích. Jako lovci odcházeli ulovit kdysi zvěř, může potřebný člověk u nás odejít tam, kde nalezne nebo kde mu dají všechno, co potřebuje k životu. Nádobí, jídlo, lyže, nábytek, tužku, šaty, bicykl, sešit, ruksak, deku, provaz, knihu, sekeru, boty, kamna, lžíci, všechno. Ne z lásky, ale z vděčnosti za to, že je zbaví přítěže, kterou ihned nahrazují novou. Lze žít takřka zadarmo, většina z nás žije v šarovném lese, hříšném nadbytku. Odhazování starých, dosud užitečných věcí připomíná vraždy. S čím jsi zestárnul, co ti bylo věrné a sloužilo ti, cos měl rád, to si pěkně po eskymácku ponech až do smrti, bratříčku! Nůž, hrnec, dům, manželku, loď, všechno. Marnění věcí je hříšné. Mělo by být trestné a jednou také bude. Co může být krásnějšího, než do úplného roztrhání nosit starý batoh? Žluklý, tibetsky vyhlížející vak, o kterém víš, že s tebou prošel krásné kraje, nosil tvoje věci a pomáhal ti žít, prožil s tebou dobré i zlé? Jak ho můžeš odhodit a koupit nový?

Pohoršujeme se nad ještě bohatšími zeměmi, kde se zbytky jídla vyhazují zároveň i talíře a příbory, kde za městy mají nedohledná smetiště. Eskymák, který nevyhodí ani vypálenou sirku či ohnutý hřebík by zase ustrnul nad námi. Vyhazujeme třeba nádherné plechovky od konzerv, pevné a užitečné, plné cínu, ušlechtilého prvku, který se po výbuchu vesmíru miliardy let tvořil a hutněl z božského vodíku přes helium až na zemský kov, který již nikdy v budoucnu znovu nevznikne. A my? Bez ohlédnutí odhodíme věc, na které pracoval vesmír, čas a lidský důvtip. Věc, která může ohřát jídlo, spravit loď nebo lyže, načerpat vodu a tak zachránit život, uchovat teplo nebo světlo, desítky dobrých věcí. Nelze přirozeně skladovat celý život tisíce prázdných plechovek, ale lze žít bez konzerv. Věrně by se zhrozil, kdyby viděl, vyhazuje čistý list papíru. Na pouhý útržek by napsal zprávu, která by ho vysvobodila, báseň, která by ho učinila nesmrtelným. Nelze opatrovat celý život papíry, ale lze jich vyrábět méně. Byly by vzácnější, lidé by si jich víc vážili.

Stačí málo, zejména na cestách, můj zbytečnostmi obtěžkaný bratříčku! Ukaž mi, bez čeho se obejdeš a řeknu ti, vezmu-li tě sebou. Učím se nosit stále méně. Pak budeš lehoučký. Kdysi jsem nosil batoh, který jsem stěží uzvedl. Dusal jsem těžce, pomalu, neradostně. Nesl jsem pilu, sekeru, vařič, petrolej, baterku, lékárnu, náhradní boty, mnoho jídla, snad abych nezahynul hlady. Dnes lehce létám nad Karpatskými horami, nic nepostrádám. Větve lámu rukou, na ohni uvařím rychleji, za tmy uléhám po paměti, boty suším pod hlavou, hlady jsem dosud nezahynul. A lékárna? Česnek na všechny nemoci, na opařeniny vlastní moč.

Ale píšu asi nadarmo, posun hodnot pozoruji i sám na sobě. V dětství jsem se vysmíval svojí babičce, která odmítala vyhodit staré noviny. Dnes se moje děti vysmívají mně, že se hrozím toho, že by neváhaly vyhodit přečtenou knihu. Babičce stačilo k nebeskému pocitu soběstačnosti a hrdosti, že si uměla vypěstovat obilí a napéci chleba. Nejčistší pokoj v duši. Dnes je to těžší, z nákupu chleba za snadno vydělané peníze se hrdost nerodí.

Většina lidí touží po nových šatech, vrkají rozkoší, obalí-li tělo novými látkami. Dívkám tu marnost ponech, vědoucí bratříčku, jsou k zahalování a obnažování předurčeny, ty ale miluj staré šaty! Obáváš se, že ti takový oděv uškodí právě před dívkami, že bez nových a slušivých šatiček, knoflíčků a jalových límečků jsi vyřízen a nemáš u nich naději na lásku? Podceňoval bys je, alespoň ty, které stojí za milování. Z muže musí vanout duch a síla myšlenek, a pak si může třeba šlapat po roztrhaných kalhotách a přesto ho hluboké lesní duše s temně lesklýma očima a divokou vůní budou obdivovat. Život by za něho položily, budou toužit vedle něho usínat. Není jich možná mnoho, jedna ze sta, ale stojí za to kvůli nim žít, ostatní jsou jen prach a popel. Neobávej se starých kalhot. Co je staré, není ještě směšné. Nedbej na lidi, neřiď se jejich vkusem, ať se oni řídí tvým. Plážoví hejsci, ze kterých nezáří duch, ale knoflíčky, ti budou ještě závidět a marně tě napodobovat. Nikdy si ale neobrnou nohavice nad kotníky tak samozřejmě, nádherně a lhostejně jako ty.

Většina lidí touží také po penězích, jsou ochotni kvůli nim utrpět škodu na duši. Ale i peněz stačí málo. Máš-li jich dvojnásob, neprožiješ dvojnásob krásné dny na horách a v lesích. Použiješ-li je na dopravu, budeš jen někde rychleji, to je všechno. Letadlo je nejrychlejší a nejdražší, nic cestou neuvidíš. Vlakem cestuješ levněji a pomaleji. Je to lepší. Pěšky jdeš téměř zadarmo, jen za úhradu tělesných sil. Mnoho tak uvidíš a prožiješ. Drž se chůze, bratříčku! Nejkrásnější je už ani nejít, jen sedět nebo ležet, hledět dolů z hor, všechno vidět. Dýcháš lahodný vzduch, mračna plují, peníze k tomu nepotřebuješ. Tehdy budeš jako onen dávno zemřelý muž, zprvu nejbohatší král staré Indie, později nahý asketa: "Osvobozen od pout zisku, marných nadějí a strachu z pádu, nebyl již pánem země, ale sebe sama. Nemaje nic, vlastnil všechno."

M

Aký je Papalagi

Samoánec Tuiavii o bielom mužovi

Domorodec menom Tuiavii na súostroví Samoa v Polynézii. Po svojom návrate z cesty do Európy v dvadsiatich rokoch tohoto storočia rozprával u kmeňového ohniska o živote bielych ľudí. Belochov niekedy domorodci označovali slovom Papalagi čo znamená Posol Veľkého Ducha. Pretože prvý biely misionár priplával k ich ostrovom na lodi s bielou plachtou, ktorá sa im zdala ako diera v lodi.

(Beloch) dokáže robiť rôzne triky. Vie byť rybou, vtákom aj krtkom, ktorý žije pod zemou. Na kovových kolesách pod nohami predbehne cválajúceho koňa. Má veľké člny na plávanie po vode a iné na potápanie v hĺbkach morí. Papalagi používa vrčiace mačety na rezanie dreva na kúsky a tieto mačety sa nikdy neunavia. Stroje tie najsilnejšie kmena delia tak ľahko, ako rozlúskne matka deťom ovocie taro. Keď zaspievaš pieseň, biely ju zachytí a po chvíľke ti ju dá na čiernom krúžku... Biely siahá rukou na veľké more a jeho nohy predstavujú vietor aj mraky. Ucho belocha dokáže počúvať tam v Európe, čo my si šeptáme tu na Upolu... Radím vám ale, aby ste sa nebáli silných strojov Papalagiho. Veľký Duch je silnejší! Vo svete jasného slnka Samoy je predsa vidieť, že tieto divy bielych sú len hračky, občas nebezpečné, ale aj tak len hračky, pretože neexistuje nič čo svoril biely, čo by mohlo porovnávať s mocou divov Veľkého Ducha... (Papalagi)... nepostavil nikdy žiadny stroj, ktorý by bol dokonalejší ako obyčajný piesočný mravec. Polynézskym čajkám nikdy počas letu neodpadne kridlo, ale stáva sa to lietadlám bielych ľudí. Každá z tých veľkých hračiek bieleho má svoje slabé miesto a ukrýva zlé tajomstvo. Žiadny stroj sa nedokáže sám pohybovať. Stroje musia mať svojich strážcov... Ale najhoršie na tom je, že stroje okrem dreva a čierneho kameňa jedia aj ľudskú lásku.

Človek vie mať rád len to čo vyrobila jeho vlastná ruka. To, čo vyrobila železná ruka stroja, človek nemiluje. Predstavte si, bratia, čo by vám bolo do lodi vyrobenej takou studenou. bytosťou bez krvi za pár chvíľ, ale bez vašej pomoci? Stroje sa nevedia siať, ani sa nevedia rozplakať... Je ľahostajný. Vec, ktorú vyrobí, je tiež ľahostajná. A to je základ kliatby bielych ľudí. Papalagi kŕmi krvou a miekom niečo, čo mu rodí mrtvé deti.

Boh povedal: Ty budeš vtákom, ty budeš rybou, ty budeš stromom. Ale Papalagi to chce inak: sám chce byť vtákom, sám chce byť rybou, neprestávajúc pritom byť človekom. Na koni prebehnem cez dedinu rýchlejšie ako bez koňa, a rýchlejšie sa dostanem do cieľa. Ale vtedy toho po ceste veľa nevidím. A nikdo ma k sebe nepozve. Nejde predsa len o to, aby sme dosiahli cieľ... Papalági chce byť bez prestávku už u cieľa. Večšina strojom mu to má uľahčiť. Ale len čo sa dostane na jedno miesto, už ho volá druhé. A tak sa Papalagi ponáhľa životom bez oddychu, stále dopredu, stále za zmenou, s očamy uprenými ďaleko pred seba. Čo tak poháňa bieleho? Poháňa ho strach pre smrťou. Pretože biely, ktorý zkonštruoval toľko dobrých strojov, nepostavil stále ten najdôležitejší – stroj, ktorý mu bude do nekonečna predlžovať život... Papalagi nemá čas. Čas sa dá pokazyť akoumenie výroby plátna. Biely človek sa rodí s dobrým, nepotrhaným, celým časom, medzi východom a západom slnka, medzi detstvom a starobou a hneď nestačil ešte ani vyrásť od zeme, začína ho deliť, strihať, merať, zošivať, znovu deliť, ztrácať a vyhadzovať nepotrebné odstrižky. Dospelý prikladajú deťom k ušiam malé kovové strojčeky, aby svoje ratolesti nabádali k čítaniu a deleniu času. Sú to malé aj váčšie stojčeky – tie najváčšie človek umiestňuje na vysoké veže, aby boli odvšadiaľ dobre vidieť. Po určitom časo takýto stroj začne robiť hluk. To kriči duch bojujúci s kovom v srdci tohto stroja. Keď hluk prestane, Papalagi vzdychá: zase odbila jedna hodina môjho života.

Hovorím vám, bratia, je to akýsi druh choroby bielych. Povedzme, že niektorý z nich má chuť poležať si na slnku, alebo sa prejisť na loďke alebo so svojou ženou. Nejde to! Žiadny sa neodtrhne od „práce„, pretože je mu „škoda času„. Bielym je na všetko „škoda času„. Strácajú život, aby si zarobili na čas. A ztrácajú čas, aby si zarobili na život... Biely človek sa namáha, aby rozšíril, predĺžil a prehĺbil svoj čas. Zapriahol do tejto úlohy večšinu svojich strojov. A prečo sa tak namáha? Zdá sa mi, že sa mu čas vymiká z ruky ako ryba. Pretože Papalagi čas príliš kŕčovite tlačí. Čas mu ubieha a biely ho naháňa a poháňa, nedá mu oddýchnuť. Čas musí stále stáť u bieleho, musí pracovať, musí niečo hovoriť alebo spievať. Ale veď čas je tichý, čas miluje tichú radosť, kľud a pohodlnú rohožku. Papalagi nerozumie času, nevie ho používať, zachádza s ním po svojom, to znamená brutálne. A čas ho nemá rád.

Najváčšou chorobou bieleho je neustále myslieť. Duch bielych ľudí je ako vysoko-plápolajúci oheň alebo ako stále napnutá udica. My z ostrovov vzbudzujeme v Papalagim našim myslením veľké poľutovanie. Biely nedokáže mysieť. Nemyslenie, žitie všetkými časťami tela je pre Papalagiho veľmi ťažké. Keď zasvieti slnko, biely poznamená „aha zasvietilo slnko„. Ale veď nejde o to premýšlať o slnku, ale ležať na slnku. Múdry samoánec prijima teplo do seba nie hlavou, ale rukami, chodidlami, stehnami, bruchom. Nechava premýšlať o slnku svoju pokožku. Veď ona

ČO DOBRÉHO PRE NÁS CHYSTÁ VEDA...

Je možné aby sa internet naučil myslieť, aby sa stal prvou umelou inteligenciou na svete? V súčastnej dobe sa rýchlosť počítačových procesorov zdvojnásobuje každých 18 mesiacov. Rozsah siete vzrastá na dvojnásobok každý rok. Ako dlho bude trvať, než si taká kapacita vyvinie vlastné vedomie a inteligenciu? Umelá inteligencia môže byť omnoho bližšie, ako tušíme. Vedci vedú vášnivé diskusie o možných hraniciach umelej inteligencie. Niektorí zastávajú názor, že medzi strojmi a ľuďmi existujú zásadné neprekonateľné rozdiely, iný sa domnievajú, že ľudský mozok sa od umelej nervovej siete neliši, len je komplikovanejší. Pokiaľ tomu tak je, nemohla by budúca generácia počítačov, prepojená celosvetovou sieťou eventuálne napodobniť naše vedomie? Premýšľala by o zdokonalení svojej štruktúry, alebo ako vyhrať prvú cenu v lotérii?

Pokiaľ Internet skutočne začne byť inteligetný, skončíme podľa názoru niektorých vedátorov ako Borg zo seriálu Star Trek, známy počítač, v ktorom je hybrid človeka a stroja. Vplyv vedecko - fantastických filmov sa nezaprie. Existujú vierohodné správy, že výskumné týmy, zvlášť potom v prísne utajených laboratóriach amerického vojenského letectva, naozaj pracujú na nových možnostiach prepojenia ľudí a strojov. Piloti bojových letúňov už skúšali vizuálny displej, ktorý premieta informáciu o lete a situácii priamo na ich očnú sietnicu. Nedávna fáma, ktorá bola okamžite poprená, že japonská firma Sony má tajné oddelenie zaoberajúce sa dlhodobým výskumom, ako vytvoriť psychisky schopnejšiu mladú generáciu, už bola naozaj len krôčikom od filmových hororov. Nejedna fáma v minulosti sa však stala skutočnosťou, takže nič nie je úplne vylúčené.

vybrané z článku Budúcnosť internetu (Focus

AJ TAK SA DÁ...

Vybral som niekoľko veľmi zaujímavých názorov na prírodu, ekológiu a pod. Chvíľami ma doslova dojali. Však posúďte sami.Mýlim, že to nepotrebuje komentár.

...Na ďalšiu otázku, ako chce KDH presvedčiť občanov a svojich voličov , že problematika ochrany životného prostredia je dôležitá, odpovedal poslanec NR SR Gabriel Palacka. KDH musí presvedčiť všetkých občanov, že životné prostredie je vlastne ochranou súkromného majetku, ktorý má vtedy väčšiu hodnotu, ak sa nachádza v čistom a zdravom prostredí. Vo všeobecnosti však občania politikom neveria, preto musia hľadať ľudí aj z Mimovládnych enviromentálnych organizácií (MVO), ktorí majú dôveru ľudí a vedia veci lepšie vysvetliť.

Pravica o ekológii - denník PRÁCA

Znečistenie v skutočnosti nie je fyzikálnej povahy. Je to skôr mienka podporovaná určitými ľuďmi. Je to sťažnosť: Ty realizuješ svoj prospech tak, že prenášaš náklady spojené s jeho ziskaním na mňa (alebo na nás), ale my nesieme náklady produkcie znečistenia, pričom na to nemáš žiadne právo. Znečistenie sa teda neodstraňuje tým, že sa odstráni poškodené životné prostredie, čo je rozhodne nemožné, ale tým, že sa vyriešia nezhody v oblasti vlastníckych práv.

... Továrenské komíny chrlia sadze, ktoré husto pokrývajú priľahlú štvrť. Aby boli ľudia ochotni v takej štvrti bývať, musia byť nejako odškodnení (napr. nižším nájomným, či inými výhodami) za túto vadu komfortu bývania. Pokiaľ sa za týchto podmienok nasťahujú, potom: "...súhlasili so sadzami na ich okenných rímsach, takže to nie je znečistenie."

...Znečistenie životného prostredia je, aje keď milovník ruží pestuje svoje kríky a tým zasahuje do práv obetí ružovej alergie.

...Poškodzuje vyrubovanie lesov životné prostredie? Ak sú výsledkom výrubu nižšie ceny stavebného dreva, čie životné prostredie sa výrubom zlepšilo?

Výňatky z knihy P. Heyne: Ekonomycký štýl myslenia

„Čiste medzi nami,nemala by svetová banka pre budúcnosť podporovať *vo väčšej miere* presun špinavého priemyslu do menej rozvinutých krajín?"

„Nachádzam pre to najmenej tri dôvody," rozvádzal svoju tému. „Stanovenie nákladov spojených s znečistením poškodzujúcim zdravie závisí na príjmoch ušlých kvôli zvýšenej nemocnosti a úmrtiam. Z tohto pohľadu dané množstvo znečisťovania poškodzujúceho zdravie by sa malo odohrávať v krajinách, v ktorých vyvolá najmenšie náklady, čo budú tie s najnižšími príjmami. Myslím, že ekonomická logika skladovania toxických odpadov v krajinách s najnižšími príjmamije nesporná a mali by sme sa tým riadiť.

Vo svojom druhom dôvode píše: „Vždy som mal za to, že *nedostatočne* zaľudnené krajiny v Afrike sú, pokiaľ ide o znečistenie, využívané veľmi *nedostatočne*. Kvalita vzduchu je v nich pravdepodobne neefektívne nízka v porovnaní s Los Angeles, alebo Mexico City."

Ako tretí dôvod uvádza: „Dopyt po čistom životnom prostredí z estetických a zdravotných dôvodov sa bude pravdepodobne veľmi pružne prispôsobovať výške príjmov." Napríklad: „Obavy z toxických látok budú nepochybne väčšie v krajine, kde sa ľudia dožívajú veku, v ktorom môžu dostať rakovinu prostaty, než v krajine, v ktorej je úmrtnosť detí do päť rokov 200 na 1000.

výňatok z vnútorného materiálu SB od vrchného ekonóma Svetovej banky Larryho Summersa.

Daleko je onen mladík od starce v balkánských horách, kterého jsem kdysi navštívil. Připravoval si zásoby na zimu. V chladné síni stálo šest sudů. Stařec zvedal víka: kyselé zelí, povidla, ovčí tvaroh, sádlo, med, slanečky. V rohu stály tři pytle. Mouka. Hrách. Sůl. Na stěně visel pletenec česneku a jakési byliny, na zemi hromada kukuřičných klasů. Pak již tam nebylo nic. Stařec vypadal zdravě, šťastně se usmíval, zdálo se, že má všechno, co potřebuje na pět měsíců tmy a chladu.

I ty buď skromný a veselý, bratříčku! Nepouli oči na nové věci a drž se starých. Jdi a jez, co ti dají, nic si neoškliv. Naučíš se tak přežít těžké cesty. Snad bys obstál i ve válce, nepropadl beznaději v nouzi, neoběsil by ses ve vězení. Buď k sobě tvrdší! Budeš-li chtít, najdeš sto způsobů, jak se naučit skromnosti. Někdy je to nepříjemné, téměř to bolí, ale jde to vždycky. A kdyby sis směl někdy vybrat mezi nadbytkem peněz, bohatstvím, které kazí a mezi malou chudobou, zvol si chudobu! Ne nouzi a bídu, ty jsou špatné, ale ptačí chudobu, která prospívá a pomáhá k veselosti a bezstarostnosti.

Konečně většina lidí touží po jídle, osvědčují v něm jen malou skromnost. Musí-li se již uskromnit, pak to není veselá skromnost. Jsou mlsní a líní. Plné láhve do hor donesou, ale prázdné zpět již ne. Pohodí je v lese jako opice banán. Jídlu je věnována samostatná hra, proto jen krátce - mlsnost je odporná, neúcta k jídlu odpornější. Starý chléb je nutno dojídat. Nejde o několik haléřů, ale o zásadu, o úctu k tomu, co nás udržuje živé pod sluncem. Většina bratří ve světě má takový nedostatek, že mnozí hynou hlady. Viděl jsem v jednom časopise barevný celostránkový snímek (škoda papíru, barev i práce pro něj): unylý mladík na něm zamačkával nedokouřenou cigaretu o vejce na slanině. Nedopalek vězel v talíři nádherné slaniny, v barevném vejci. Byla to bezpochyby mladíkova večeře, zaplatil ji svými penězi, mohl s ní naložit jak chtěl, prostě ji jen nenechal projít útrobami, ale přesto se mně udělalo při pohledu na snímek téměř nevolno. Nedovedu vysvětlit proč, ale bylo to odporné. Téměř nic na světě mně nevadí, ale tak hluboká neúcta ano. Kdybych měl královskou moc, zavřel bych unylého mladíka na tři roky do kázni ce o vodě a chlebu. Nevím proč, ale neslevil bych mu ani den.

Jan Nevrlý, z knihy Karpatské hry

FENOMÉN STEJ OPICE

Japonskí vedci pozorovali zhruba počas tridsiatich rokov chovanie opíc Macacca Fuscata v ich prirodzenom prostredí. V roku 1952 jedna mladá opica, ktorá žila na ostrove Koshima, objavila, že zemiaky sa dajú umyť v potoku (opice radi jedia zemiaky, ale neznášajú, keď sú pokryté hlinou). Naučila to svoju matku. Jej spoločníčky sa to taktiež od nej naučili a ukázali to svojim matkám. V rokoch 1952-58 sa všetky mladé opice naučili umývať zemiaky a naučili sa to aj niektoré dospelé jedince. A potom sa stalo niečo nezvyčajné. Na jeseň 1958 iba neveľká skupina opíc z Koshimy umývala svoje zemiaky. A odrazu jedného dňa, akoby zázrakom, do večera každá opica vedela umývať svoje zemiaky. Možno jediná opica spôsobila zlom a uviedla do pohybu energiu, ktorá zasiahla celé stádo. Najväčším šokom pre pozorovateľov však bola skutočnosť, že zvyk umývať zemiaky sa okamžite preniesol aj na ďalšie ostrovy a pevninu. Nová vedomosť, ri získaní určitej sily, sa šírila priamo z vedomia do vedomia.

Mnohí sú presvedčení, že ľudstvo prežilo nesčíselne krát kultúrne skoky prostredníctvom „stej opice", vlastne stého človeka. Vo fosílnych nálezoch bolo objavené nespočetné množstvo dôkazového materiálu. Odkazuje na to náhle rozšírenie štýlu a komplexnosti ľudských kultúr pred 100 000 rokmi a všetko nasvedčuje tomu, že prvý veľký preskok - zhotovenie nástrojov a umeleckých návrhov - dokazuje objavenie sa nového faktoru v evolúcii. Zistilo sa, že jemné opracovávanie kremienkov podobného tvaru sa v časovom úseku asi 10000 rokov rozšírilo všade, ponad stepi, pohoria a pralesy od Ázie po Afriku bez nadviazania styku. Ako môže byť vysvetlená zarážajúca podobnosť jaskynných a skalných kresieb rozličných svetadielov, napríklad medzi kresbami v pohorí Tassili na Sahare a v austrálskej oblasti Kimberley, v brazílskych jaskyniach Varzelandia, ruských kresieb pri Fergane a jaskynných malieb v talianskom Val Camonica? Podnietili tvorcov týchto skalných kresieb cudzí návštevníci, alebo boli inšpirovaní náboženskými predstavami kolektívneho vedomia? Dosť často prichádzajú vedci nezávisle na sebe k rovnakým poznatkom, urobia v tom istom čase rovnaké objavy, alebo vynálezy. Teória evolúcie je v tomto prípade mimoriadne zaujímavým príkladom: Charles Darwin a Alfred Russel Wallace ju totiž vytvorili nezávisle od seba v rovnakom čase, hoci bola - nie celkom oprávnene - pripísaná Darwinovi.

Podľa všetkého existujú určité kolektívne vedomia, či už určitej skupiny, druhu, oblasti, ľudstva, Zeme. Myšlienka to nie je nová pôvodným prírodným národom a v súčastnosti sa ňou začínajú seriózne zaoberať aj niektorí vedci. Nenaznačuje to nič menej, že evolúcia nie je len výsledkom náhodného výberu a genetických mutácií, ale skôr vývoja určitého druhu závislého od každého jedinca. Vysvetluje to tiež prenášanie vrodených inštinktov a mnoho ďalších vecí. Čo z toho však vyplýva pre nás. Nielen, že činy každého z nás prispievajú k určitej zmene a sú dôležité, ale hlavne to, že zmenou nášho myslenia a konania môžeme prispieť k celkovému vývoju ľudstva. Takže staň sa práve TY tou stou opicou.

Ondro

O mravcoch a ľuďoch

Ako najčastejšie zareagujeme, keď nám po ruke lezie mravec? Napadne nás, že by nás mohol štipnúť. Pravdepodobne ho podvedome zo seba ztraseme, alebo niekto ho aj pripučí. Sme ale naozaj my tým ohrozeným, tým čo sa má báť. Veď ten mravec je tak maličký oproti nám, ak ho strasieme, tak padá z obrovskej výšky. Môžeme ho tiež veľmi ľahko a bez rozpakov zabiť. On je tým čo je ohrozený na zdraví, alebo dokonca na živote. Prečo sa ho potom bojíme. Nie sme smiešni v tej svojej nadutosti pánov tvorstva? Čo takto ho nechať liezť, alebo ho zložiť na zem. Alebo odohnať komára, miesto toho, aby sme ho zabili. Aj tak nás tým že zabijeme niekoľkých komárov nebude štípať menej. Je treba naozaj hysterické záchvaty niektorých ľudí ak vydia myš, alebo na nich padne pavúk, či chrobák. Konajme naozaj ako najinteligentnejšie zvieratá na tejto Zemi.

Ondro

Hľadanie nie je potrebné, smrť vedie k ničomu. Všetko je jedno, preto buď šťastný - a síce teraz. Láska je jediná skutočná vec tohto sveta, pretože je Vše-jediná. Paradox, Humor a Premena sú jediné zákony. Neexistujú žiadne problémy, žiadne neboli a nikdy žiadne nebudú. Povstaň k boju, osloboď sa od svojho hľbania, zahoď starosti za seba a cieľ sa na tomto svete príjemne. Nepotrebuješ sa stavať životu na odpor. Chci jednoducho len svoje dobro. Otvor oči a pochopíš, že si oveľa viac ako si myslíš. Si svet a kozmos. Si jedinec, ale aj celok. Všetko je nádherná hra Boha. Prebuď sa a nauč sa opäť smiať. Nerob si starosti, buď jednoducho šťastný. Už si slobodný...

ŽIVA

Živa je najčastejšie označovaná ako bohyňa životnej sily. Živu, životnú silu (dnes ju mnohi označujú ako „vesmírnu silu“, ktorá sa v okolí bytostí javí ako bioenergia“), ovládali naši predkovia aj vedomým spôsobom. Dychové cvičenia staroslovanských kňazov speli práve k nahromadeniu tejto sily a k jej vyladeniu. Citové účinky živy po nahromadení v srdcovom prameni sily sú dochované v množstve ľudových piesni a povestí, v slovenskej kultúre sú dochované aj zmienky o ovládaní tejto sily bojovníkmi, ktorí ju sústredili v pásovom prameni sily.Nie náhodou sú pracky , či nákončia staroslovenských opaskov neraz umelecky zdobené a dôležitosť tohoto prameňa živy posilňujúceho silnú vôľu je aj v novších dobách. „My, čo sme naučení chodiť v takom opasku vieme, že je to dobré na silu“. Povedal mi pred rokom starý bača zo Sliačov. Ak ktorúkoľvek „čakru“ (kvet, či prameň živy) obalíme opaskom, alebo hoci kúskom látky, posilníme ju.

Dnes keď väčšina ľudí žije v rozpore s prírodným poriadkom, má táto väčšina ľudí málo živy. Väčšina ľudí má preto ťažkosti s chrbticou - kanálom Živy a iné nepríjemné sprievodné javy uponáhľanej spoločnosti. Tu nepomôže donekonečna prebúdzať živu len v pohlavných ústrojoch, to neprináša súľad. Nepomôže ani prebúdzať živu neustálym násilím v spotrebníckom akoby umení. Muži su mľandraví, ženy sú vyšťavené, deti sú zatvorené. Mnohí to považujú za kruté a nespravodlivé, pretože oni si túto spoločnosť nevybudovali. Lenže nie je to až také nespravodlivé, pretože každý má právo volby základných životných podmienok (okrem deti), aj keď ho každý nevyuživa. Ľudia s vyšším vedomím a následne vedomejším správaním žijú s väčším množstvom živy. Je pochopiteľné, že vedomí ľudia považujú živu za posvätnú, ako ju ctili aj naši prapredkovia.

PRÍRODNÉ ŽIVLY

Uctievanie prírodných živlov oddávna bolo súčasťou prírodného vedomia. Na Slovensku je zjavné podnes. Matka Zem v ľudovej slovesnosti, obradné polievanie vodou v čase Svätenia jari (dnes označovanom ako Veľká noc), preskakovanie slnovratových (jánskych) ohňov, vzduch, vietor a dych v ľudovej slovesnosti a ľudových duchovných obradoch sú len jedným z množstva prejavov prírodného vedomia Slovenov a Slovákov, skrytého aj otvoreného. Uctievanie prírodných živlov samo osebe už znamená určité rozšírenie vedomia, ale nemusí vôbec znamenať jednoznačnú cestu k prirodzenosti a súladu. Napríklad - veľa európskych národov uctievalo oheň. No zabúdalo na vodu. Mnoho germánskych kmeňov tak vo svojom duchovne vyhnalo svoju povahu do útočnej polohy a dodnes znáša následky tejto nerovnováhy. Sloveni, podobne ako ich duchovní príbuzní Indovia, uctievali posvätný oheň. Uctievali však aj zdánlivo protichodný živel - vodu, bez ktorej by nebola možná duchovná rovnováha človeka, či národa. To je pomerne málo známa skutočnosť v živote nášho národa a je načase osvetliť ju. Uctievanie vodného živlu pretrvalo dodnes nielen v obradoch, ale i v našej povahe. Kým duchovný oheň sa v ľudskom duchu premieta ako pohyblivosť, vôľa, obrazotvornosť, vyžarovanie, priebojnosť, duchovná voda sa prejavuje ako vyrovnanosť, mierumilovnosť, ladnosť, vnímavosť, citlivosť, schopnosť porozumieť vonkajšiemu svetu. Je zjavné, že dnes máme vo svojej národnej povahe prevahu vody nad ohňom. To je vhodná poloha v dnešnom meniacom sa svete, pretože nám zabezpečuje dostatočné vnímanie. No je vhodná len kým nevyhasne vnútorný, duchovný oheň, preto je z dlhodobého hľadiska nebezpečná. Vyhasnutie ohňa by mohlo znamenať smrť, teda zánik národa. Naši predkovia vedeli vždy udržať rovnováhu vody a ohňa, preto nielenže sme prežili, ale prežili sme vyše tisícročie bez toho, aby sme ničili a napádali iné kultúry. Takéto niečo sa stáva vo svete len vínimočne.

Rovnováha medzi vodou a ohňom je podstatná v tomto svete. Je to rovnováha tak duchovná ako hmotná. Ako málo by stačilo na jej porušenie. Napríklad keby sa Zem priblížila bližšie k Slnku. Alebo keby sa vzdialila. Ale také niečo sa obrazne povedané už deje. Ľudské bytosti na Zemi spôsobujú prevahu ohňa nad vodou. Oheň - to je nadbytočná výroba a súbežné obrazné i skutočné spalovanie nadbytočných hmôt, ale o tom neskôr. Priveľa ohňa - to je aj uctievanie násilia. Rovnováhas ohňa a vody sa stáva otázkou našeho života a smrti. Keď nechceme po silnom porušení tejto rovnováhy striedavo spaľovaní a splavovaní, je načase uvedomiť si hlas prírody. Pri tom všetkom je zaujímavé, že tvar plameňa a tvar vodnej kvapky je rovnaký. Rovnováha vody a ohňa však nie je jedinou podmienkou súladu bytosti a spoločnosti. Je tu ešte jedna os prakríža - spojnica zeme a vzduchu. Zdajú sa tieto živly málo výrazné? Áno mnoho ohňa môže spôsobiť spálenie, málo zase omrzliny. Mnoho vody utopenie, málo smrť smädom. Vzduch však nie je o nič slabší - primálo vzduchu môže pre ľudskú bytosť znamenať udusenie, silný prúd vzduchu môže človeka schytiť a zabiť. A čo Zem - trpezlivá a nenápadná matička? Koho do nej zahrabú, najskôr sa udusí. A kto je schopný žiť bez zeme? Krátku dobu, aj keď podstatne dlhšie, ako bez vody, vydržia niektoré bytosti na vesmírnych lodiach. Lenže - po návrate, alebo už aj pred návratom, majú všetci duševné poruchy. Stačí si preskúmať ich životopisy. A to ešte boli obklopení predmetmi a stravou, ktorá je súčasťou matičky zeme, stačilo, aby oslabla zemská príťažlivosť a bolo po rovnováhe. Tak je to aj v duchovnej rovine. Príliš veľa zeme v ľudskej povahe aj spoločnosti znamená zaťatosť a nepružnosť, príliš veľa vzduchu zas nestálosť a pochabosť. Príliš málo zeme znamená zrútenie sa základov spoločnosti, príliš málo vzduchu zas uzavretosť. Dnešný európsky svet trpí odtrhnutím sa od zeme a prebytkom vzduchu, preto je udržanie zemského živlu v našej spoločnosti vyrovnávajúcim prvkom a podobne, ako dostatok v Európe nedostatkovej duchovnej vody, tvorí vhodnú pôdu nielen pre rast našeho kmeňa. Naše cítenie je však dôležité nielen z hľadiska sebapotvrdenia, ale aj z hľadiska potvrdenia nášho miesta pod Slnkom.

Sloveni, Slováci vedome vzdávali poctu prírodným živlom - Zemi, vode, ohňu a vetru (vzduchu) „obetovali“ - napríklad omrvinky z rastlinnej stravy, čim sa aj v ich vedomí uzatváralo kolo hmoty aj živy. Tieto štyri hlavné prírodné živly sú jedinými nevyhnutne potrebnými drogami pre ľudské bytosti. Aj keď - v skutočnosti sú vlastne tej istej podstaty - sú rôznymi skupenstvami jednej životnej sili - živy. Ale o tom neskôr.

Dnešná skutočnosť je ďaleko nebezpečnejšia, ako v časoch niekdajšej živelnej nerovnováhy koristníckych nájazdnikov. Dnes hrozí, vlastne už sa uskutočňuje nebezpečná hra s týmito živlami. Zem je zamorovaná, podobne ako aj voda a vzduch, oheň je zneužívaný. Nastáva čas, keď viac ako inokedy je vhodné poznanie koreňov a ich významu.

z knihy Miroslava Švického Návrat Slovenov

UROB SI SÁM

Podarilo sa mi zohnať pár receptov, ako si urobiť niektoré veci sám, z prírodných materiálov. Verím, že vám aspoň niektoré pomôžu. Šampóny, jogurty a majonézu mám odskúšané a dosť sa mi osvedčili. K vyskúšaniu ostatných receptov som sa ešte nedostal, ale môžu byť tiež dobré.

UMÝVANIE VLASOV

Mydlicový šampón

2 pol. lyžice(30ml) na jemno posekaného koreňa mydlice, alebo za hrsť listov so stonkami
1 veľká hrsť zvolenej rastliny (viď. Nižšie)
570ml vriacej vody
1. Vriacou vodou zalejeme mydlicu lekársku a zvolenú bylinku. Vyluhujeme najmenej 30 minút.
2. Precedíme a použijeme až po vychladnutí.

Na suché vlasy: koreň lopúcha, kostihoj, kvet bazy, šalvia, žihlava
Na mastné vlasy: nechtík, praslička, citrónová šťava, medovka, levanduľa, māta, myší chvost
Proti lupinám: koreň lopúcha, rumanček, strúčik cesnaku, cibuľa, žihlava, materina dúška
Na zlepšenie rastu a lesku: nechtík, lipkavec, praslička, kvet lipy, žihlava, šalvia, potočnica

Vajcový šampón

1. V nádobe vyšlahajte celé vajce.
2. Pred umytím si masu starostlivo votrite do vlasov a nechajte pôsobiť približne päť minút.
3. Vlasy si opláchnite v chladnej vode - ak je voda príliš teplá, vajce sa zráža.

(Vajcia, aj keď to vyzerá dosť divne, vynikajúco čistia vlasy a zároveň ich regenerujú a oživujú)

Oplachovanie vlasov po umytí

zmiešajte dve polievkové lyžice jablkového octu, alebo citrónovej šťavy s litrom chladnej vody a vlasy ňou opláchnite (treba po bylinkovom, aj vajcovom šampóne)

STAROSTLIVOSŤ O ZUBY

Mätová zubná pasta

Zmiešame 1 čaj. Lyžičku (5ml) hydrogén uhličitanu sódneho, živočíšneho uhlia, alebo práškového koreňa jahodníka a 2 kvapky oleja z mäty piepornej. Po kvapkách pridávame vodu, pričom miešame, aby vznikla pasta.

Zubná kefka

Koniec konárika krušiny jelšovej, alebo koreňa púpavy rozžujeme, aby z neho vznikla kefka a ňou šúchame po zuboch a jemne po ďasnách.

Ústna voda

500 ml destilovanej, alebo minerálnej vody
1 Čl (5 ml) čerstvých listov mäty
1 ČL (5 ml listov rozmarínu
1 ČL (5 ml) anízového korenia
1. Dáme zovrieť vodu a pripravíme si zápar z mäty, rozmarínu a anízového korenia. Vylúhujeme 20 minút.

UPRATOVANIE

Dezinfekčný prostriedok na upratovanie

Zmiešame 6 kvapiek citrónovej silice (alebo neviem aké množstvo šťavy) s 5 ml alkoholu a vlejeme do 2 l vlažnej vody. Účinný je tiež rozmarýn, borievka, šalvia. Vhodné na čistenie kúpelne a dresu.

Čistiaci prostriedok na hrnce

Stonky prasličky sa v minulosti používali na čistenie hrncov. Drsný povrch zo silicových kryštálov umožňuje pekne vyčistiť hrnce a ponvice. Hrnce šúchame hrsťou suchých stoniek, potom ich opláchneme, aby sme odstránili zvyšné zelené škvrny. Dosť dobre tiež čistí a odmasťuje papradie.

POTRAVINY

Mliečny jogurt

Zohrejte 1 l mlieka asi na 43 stupňov (nemalo by byť viac ako 45, lebo sa zahubia kvasinky v jogurte). Zmiešajte ho s trochou živého jogurtu z obchodu a nechajte ho dve hodiny kysnúť. Najlepšie je to v termoske, lebo sa zacová tá istá teplota. Potom ho dajte do chladničky.

Sójový jogurt

Môžte ho urobiť buď z predávaného sušeného sójového mlieka, alebo si ho môžte urobiť sami. Večer treba namočiť 100-200 g sóje. Na druhý deň ju rozmixujeme s trochou vody. Ďalej túto kašu rozriedime, ale nie príliš. Povaríme ju asi 10 minút a priebežne z povrchu zberáme penu. Potom ju precedíme cez plátno (zostane nám drvina, ktorú môzme využiť napríklad ako základ pre rôzne nátierky. Stačí ju zmiešať s nejakým rastlinným máslom, alebo sójovou majonézou, zeleminou a vhodne dochutiť. Fantázii sa medze nekladú. Niekedy som vytvoril naozaj zvláštne chute). Mlieko po scedení ochladíme na 43 stupňov a pridáme na liter dve polievkové lyžičky glukózy (alebo menšie množstvo normálneho cukru). To treba aj do kupovaného sójového mlieka. Potom pridáme jogurt (neskúšajte to s predávaným sójovým, lebo je to kukuričným škrobom zahustený podvod, v ktorom nie su žiadne živé kvasinky. Na ďalšiu várku môžte použiť svoj jogurt). Kvasiť ho treba nechať asi 3 hodiny.

Sójová majonéza

Do malého hrnca nalejte asi 3/4 dl vody a počkáme pokým nezačne vrieť. Potom v nej rozmiešajte dve polievkové lyžice sójovej múky, a miešajte, aby vznikla hustá posta bez hrudiek. Dáme ju preč zo šporáka. Potom do nej postupne primiešavame olej (asi 1,5 dl). Treba dlhšie miešať, pokým sa všetok olej dôkladne nerozmieša so sójovou pastou. Dochutíme ju horčicou a soľou.

"Budeme blokovať tuto cestu a žiadať vykupne pokym sa každé auto nestane kvetináčom a každá cesta nebude rozdelená"
Brighton Reclaim the Streets, Deň svjteho Valentina 1996

My sa nepretŕhame s alternatívnymi metódami dopravy pre teba do všetkých tých smiešnych nákupných centier, úradov a podobne. Nejdeme ti predávať lístky na vzducholoď, poníka, alebo lanovku. Neveríme v zlepšenie verejnej dopravy. Nemáme radi verejnú dopravu. Nenávidíme platiť za ňu, čakať na ňu, pozerať z jej okien na špinavé, autami preplnené ulice. Bez premávky by mohli mesta ožiť. Ak by bola doprava prekonaná aj oslobodená, potom by sa príroda stala práve tak neoceniteľnou. Jej nahradenie by poskytlo obrovské rozlohy verejnej plochy uvoľnenej k vytváraniu miest zaujímavými a plnými miesta. Obrovské kruhové objazdy by sa stali znovu verejnými plochami so stromami a bublajúcimi fontánami. Široké dialnice deliace naše mestá na kusy by sa stali pravými dopravnými tepnami, spájajúcimi spoločenstvá, skôr ako by ich rozdeľovali. Cesty by tam končili a my by sme vošli do ulíc. Možno by niekde mali kanále pretínajúce ich centrá s ozdobnými mostami pre peších a krásnymi vtákmi skákajúcimi okolo ľalií pri ceste. Keby sa aktivity stali plošne rozptýlenejšie boli sme by nútení preorientovať sa na menšie veci. Ľuďom by to prinieslo vzájomné každodenné kontakty. Ulice by neboli pusté, tak akoby sa vlastne stali nemožné pouličné zločiny, vytvárala by sa dôvera medzi rôznymi ľuďmi a spoločenstvami, reálny cieľ, skôr ako prázdne liberálne rečnenie. Všetko by to robilo reálnou myšlienku obecnej demokracie, ideu malých lokálnych oblastí priamo riadených ich obyvateľmi. Rady pracovníkov neprinášajú kontrolu nad produkciou, ak sa v továrni vyrábajú súčiastky, ktoré sú niekde inde skladané do neznámych strojov. Takisto ani v dnešných mestách obecná demokracia nedáva ľuďom kontrolu nad podmienkami ich života, ak sa musia zdržiavať niekde inde. Nahradenie premávky by, prinajmenšom, vytvorilo možnosť demokracie. Upustenie od dopravy by otvorilo cestu k jej oslobodeniu. Už žiadna obmedzujúca racionalita premávky, denného opakovania, časom, hospodárstvom a predovšetkým zabezpečením, už sa neuskutočňuje prostredníctvom spustošených neživých, prázdne šeredných prostredí, všetky cesty sa budú môcť stať radostnými, ba dokonca ľahkomyseľnými. Každý pohyb bude môcť byť bláznivou jazdou. Plánky pred mojím oknom majú byť vyrúbané, pretože vodičom sa protiví nachádzať padavky na svojich kapotách. Je úžasné, že strávite tak veľa času čistením a leštením áut, ktoré robí každú vec v dosahu špinavou a zapáchajúcou. Padavky nie sú nepríjemnosťou. Autá sú nepríjemnosťou. Bez áut by sme mali stromy všade. Javory, Jelše, buky, radu temných smrekov namiesto Západnej cesty, Veľké duby namiesto Brentského obchvatu. Odkiaľ si myslíte, že pochádza kyslík? Z vyšších zasratých výfukov? Tieto zmeny by neboli zaručené vzdaním sa áut, ale potreba týchto zmien je zaručená vážim zotrvávaním pri jazdení. Nie je nič revolučné na niečom tak rozumnom, ako je odstránenie áut, aj keď by to mohlo priniesť revolúciu v likvidácii nadnárodne odetých záujmov, ktoré tomu bránia.

Rebélia proti autám.

Na rekapituláciu: mnoho ľudí nenávidí autá, ibaže o tom mnoho nepočujete, pretože je veľmi malé prepojenie medzi ľuďmi, ktorí nenávidia autá a ľuďmi, ktorí vlastnia noviny a televízne spoločnosti. Kampane proti autám, ich priestorovej dominancii, ich ničeniu majú výhodu medzi súčastnými priamymi akciami. Na rozdiel od obchodných domov, politikov a nukleárnych rakiet, motorové vozidlá nie je problém nájsť. Vec ktorá ich robí tak nepríjemnými, ich tiež robí zraniteľnými: sú absolútne všade. Premávka nie je práve otázkou, pri ktorej by sa malo jednalo o mieru reforiem ako príspevky k bezpečnosti chodcov, mimoúrovňové križovatky a podobne. Toto nemá byť tvrdenie, že reformisti nemajú dosahovať reformy. Ale reforma nemôže vzdorovať politickej sile Ciest ako inštitúcii, ani nie sile Kapitálu, ktorému to slúži. Fakt, že určité obmedzenia na autách len slúžia k posilneniu a zlegitímneniu mašinérie motorovej sily, možno ukázať na mnohých "disfunkčných" príkladoch. Nevidíme rozdiel medzi "zelenými" autami a inými, medzi "zeleným" benzínom a jeho rivalskými produktami, ta ako medzi mužným rozdelením medzi "dobrou" a zlou jazdou. Nenávidíme autá, pretože sme chorí pri pohľade ako je svet okolo nás roztrhaný na kusy, svet, kde nemáme kontrolu nad tým čo robíme. Sme otrávení pozorovaním seba samých ako plníme povinnosti. Mohli by sme sa účastniť užívania si. Je rozdiel medzi sledovaním výjavov života a skutočným žitím.Našťastie predsa len mnoho nenávidiacich autá otáča svoju nenávisť do úspešných, hromadných, hravých priestupkov zákona áut. Napríklad, len vo Februári, v 17 mestách cyklisti zastavili premávku na pravidelných masových demonštráciach, tisícka bojovala proti stavbe Newburyského obchvatu, zatiaľ čo 5 ďalších proticestných kampaní naprieč krajinou okupovalo územia proti ministerstvu dopravy, automobilové predvádzacie haly boli napadnuté aktivistami v Glasgowe, kancelárie staviteľov ciest boli okupované vo Winchestri, Londýne a Southamptone, 600 raveujúcich odporcov áut zabralo hlavnú cestu v Brightone na Deň sv. Valentína a 4 hodiny počúvalo živé skupiny, tucty bubeníkov, bláznilo sa v gumovom skákacom hrade v strede cesty jedlo cukrovú vatu, hlasno a hojne vykrikovalo "Snog not smog" (Láskanie sa, nie smog). Toto je rastúce hnutie búriace a rečniace proti autám. Ale ak naozaj opovrhujeme týmto systémom tak moc, ako to sami prezentujeme, ako by mohla niekedy snáď aj celá spoločnosť, ak nenávidíme všetko čo sa na tom podieľa, ak sme takí nihilisti, že opovrhujeme nejaké bezvýznamné osamotené kampane s malým výsledkom a podporujeme len útok na všetkých frontoch , potom prečo narážame na autá? Je to preto, že auto je symbol? Výstižný symbol to určite je, ale tiež je to fyzická realita. Ich neustála premávka je to, čo nám bráni radosti zo života. A môže to byť dokonca to, čo nám bráni v komunikácii s tebou. To je to, prečo chceme rozbiť tvoje okno: chceme preniknúť k tebe a ukázať ti, že je tu svet okolo nás. Chceme dočiahnuť na teba, vyslobodiť tvoju ruku z otrockého riadenia a láskavo ťa vytiahnuť z auta. Skôr ako vylejeme benzín na sedadlo a posvietime si na tú osklivú vec. Vďaka benzínu sa zrodilo a benzínom má aj zomrieť. Tak nehovor, že sme ťa neupozornili.

"Toto všetko znamená príliš mnoho pre Kunda Mojesica. Bol uväznený na ulici pred jeho belehradským domom útočiac na autá so sekerou, kričiac "Preč so všetkými autami, sú diablovým výtvorom!"

Mr. Social Control

PREČ SO VŠETKÝMI AUTAMI !!!

Úprimný a zanietený protest proti prebytku motorových vozidiel spolu s návrhmi na odstránenie tohoto stavu vo forme otvoreného listu všetkým motoristom.

Drahý Motorista.

Absurdita toho všetkého.

Tieto veľké kusy kovu ubližujú okoliu svojou vysokou rýchlosťou v obytných oblastiach. Sú takou hrozbou životu a zdraviu, že každá cesta nejakým iným prostriedkom je vyčerpávajúca vyhýbaním sa týmto obludám. Sú jedným z hlavných dôvodov znečistenia atmosféry a globálneho oteplovania. Sú najväčším trhom pre naftové spoločnosti rozdúchavajúce vojny. Ich hluk je hlukom mesta. Tieto autá sú tak významné pre organizáciu tejto spoločnosti, špeciálne pre organizáciu práce, že málokto z nich vidí niečo zlé na stále stúpajúcom množstve áut. Brániť sa pred nimi sa stáva povinnosťou nás chodcov. Nie si to ty kto sa má zastaviť, pozerať a počúvať. Bezpečnosť cestnej premávky je jedná z vecí, ktoré sa deti učia. My všetci sme identifikovali naše záujmy s ekonomikou, ako sa hovorí s ekonomickým rastom. Jedným z hlavných ukazovateľov rastu ekonomiky je nárast odbytu áut. Spravodajca oznámi krízu v odbyte áut s takým istým vážnym tónom, ako pri štatistike nezamestnanosti, alebo teroristickom útoku. Všetci čo utvárajú výzor mesta tvrdia, že to čo je vhodné pre vás vodičov je vhodné pre každého človeka. Je to len prejav všeobecnej domienky, že všetci žijeme v autom ohraničených rodinných jednotkách a že všade kam ideme sa musíme dostať tak rýchlo, ako sa dá. V skutočnosti mnoho ľudí vidí v tejto situácii niečo nesprávne. Ale povačšine to nie sú vodiči. Títo ľudia, ktorým sa nedostalo bežného privilégia auta obvykle nemajú ani privilégium dať počuť svoj hlas. V)ačšina z nás o tom temne mrmle v tlačenici v autobuse, alebo nad tým bezmocne mávne rukou na prechode pre chodcov. Ale niektorí idú ďalej...

Vaše cesty, naše telá.

"Kde MX-5 vyniká je schopnosť zatiahnutia vodiča do činnosti, tak aby bol len časťou množstva pohybujúcich sa častí, všetky v totálnej harmónii. Zaraď rýchlosť a cesta beží okolo zatvorených dverí ako zjavenie"

V 1991 sa opýtali na konferencii Britských pisateľov detektiviek "Ako by ste niekoho zabili?" Bolo navrhnutých mnoho dômyselných spôsobov a mnohé z nich by boli naozajstnou záhadou: bodnúť cencúľom a pod. Väčšina ale ako najpraktickejšiu metódu navrhovala zrazenie autom. Nielen zločinec by po spáchaní zločinu utiekol a aj keď by bol polapený trest by bol pravdepodobne minimálny. Znepokojivo zhovievavý prístup k vražedným motoristom možno súvisí s rozporom medzi účelom justície a jej skutočnou činnosťou. Pri takýchto výsledkoch nie je hlavnou funkciou trestov potrestať zločin, ale vytvoriť, upevniť a vycvičiť aktívnu triedu zločincov. Mátoha tejto subkultúry ale vytvára vezenie pre zbytok spoločnosti. Začíname sa báť výjsť z našich ciel a začíname považovať dozorcu za ochrancu, miesto za utlačovateľa. Kriminalita je predstavovaná v podobe, grázlov, zlodejov, autsajderov, ktorí sa prikradnú v tme a nie opitých obchodníckych gaunerov vracajúcich sa domov z oficiálnej párty. Je to strach z autsajderov narušujúcich komformitu, strach obchodníckych gaunerov z rebélie. Tak sa zrážajúcim a prchajúcim vodičom nedostane publicita románových zabijakov. Ich obeť je už ale mŕtva. Fakt voľnosti miery trestu smrtiacim vodičom je len jedným z nebezpečenstiev premávky. Politici prehliadnu vzostup počtu zločinov ako "predovšetkým dopravné priestupky", zatiaľ čo ich ide trafiť mŕtvica z krádeži aut a bláznivého jazdenia. Policajti si sťažujú, že by chceli chytať darebákov, ale "skončili pri cestných poplatkoch". Ojedinelé úmrtia pri vlakových nešťastiach sú na titulných stranách novín, nasleduje verejné rozhorčenie a demisia ministra dopravy, zatiaľ čo o najhroznejších cestných hromadných haváriach sa sotva nájde zmienka v tlači. V Indii je krava považovaná za posvätné zviera, ktorému musí dať motorista prednosť. Nikto vo svete nie je ľudské bytie podobne posvätné. Fakt, že nemôžme prejsť cez cestu ak idete vy je tak samozrejmý, tak všedný, že sa v tom nikto nevidí nič pochybné. Ale nebolo to vždy takto, boli časy keď sme boli na ceste v práve. Tak ako sa toto prihodilo? Predstavte si svet, kde by ste museli kvôli nám vždy zastaviť. Ako by sa vám to páčilo? A zaplatili by ste 20 000 dolárov za auto za takýchto okolností? Možno toto je kľúč k tajomstvu. Možno by sme sa nemali pýtať: Ako môže spoločnosť tolerovať každoročné zmasakrovanie 5000 ľudí vo V.Británii, milióna ľudí celkovo? Možno by sme sa mali pýtať: Ako môže spoločnosť motoristov znášať niečo iné? Pre nás je tento masaker jednou z mnohých tienistých stránok motorizmu. Pre teba je to jedna z mnohých výhod. Je to práve riziko jazdy, ktoré ťa vzrušuje. Považuješ svoje auto za formu slobody, pretože jediná sloboda ktorú si vieš predstaviť, je sloboda zabíjať a mrzačiť iných. Tvoj život je naplánovaný a ritualizovaný do posledných podrobností. Tvoj plán dôchodku, tvoja hypotéka a tvoj sexuálny život je naplánovaný na desaťročia v predstihu. Je potom zvláštny tvoj hľad povzrušení z bezohľadnej jazdy? Nie je riadenie jediným druhom práce, pri ktorej sa obídeš bez dozorcu pozerajúceho sa ti ponad rameno? Nie je to jediná vec ktorú vždy robíš pre svoje potreby, pre seba? Nie je to jediný čas ktorý zostáva pre teba? Môže to byť to, prečo si tak agresívny keď jazdíš? Je to rovnako prejav zúfalstva, ako aj mužnosti? Mužovo auto hovorí veľa o ňom. Ale akonáhle sa dostaneš cez dopravnú zápchu vlečúcu sa krokovou rýchlosťou, máš už len krůčik k nebezpečnej, erotickej rýchlosti prislubujúcej ukázať sa. Ak je to pravda, potom si sa stal bábkou.Stal si sa nebezpečným bez vzrušenia. Máš voľnosť ísť kam chceš. Stal si sa vyjadrením slobody, individuality ktorá je tak prirodzená človeku, že je

dosť silná na to aby ste pripustili svoj neprípustny každodenný život. My neronime slzy kvôli tebe, alebo času ktorý si strávil prácou, aby si zaplatil auto a benzín. Ronime ich kvôli nám, pretože nás opití, alebo triezvi mrzačíte a zabíjate.

Premena mesta.

"...úsilie všetkých zainteresovaných síl nájsť prostriedky na udržanie poriadku na cestách nakoniec vyvrcholí potlačením ciest." *Guy Debord-society of tehe Spectacle: 172.1967*

"Mestská doprava nemá dočinenie len premiestňovať ľudí a tovar do, von a cez mesto, ale tiež s priestorovou organizáciou všetkých ľudských aktivít v jej dosahu."

John W. Dyckman Transportation in Cities Scientific American September 1965

Pred niekdajšou autobusovou stanicou na Vicar Lane v Leeds je oznam, ktorý vraví: Štátne parkoviská by sa chceli ospravedlniť autobusovým pasažierom za nepohodlie, ktoré bolo spôsobené zničením autobusovej stanice a jej premenou na parkovisko pre autá." To je v poriadku chlapci, nestojí to za reč. Ale z hľadiska počtu pasažierov, nahradiť autobusovú stanicu parkoviskom pre 20 áut je ťažko efektívne. Ale tam išlo aj o viac než efektívnosť. Vicar Lane Bus Station nebola síce zábavným centrom, ale aspoň poskytovala miesto pre schôdzky s prístreším a sedadlami. Naproti tomu parkovisko je mŕtvym priestorom, prázdnym a funkčným. Ide len umožniť prácu niekde inde. Mnoho iných príkladov môže dokázať to isté - že aj keď by autá mohli existovať bez dopravy, napríklad ak by umožňovali výlet cez časopriestor z A do B bez zaberania akéhokoľvek miesta medzi nimi, jednako by predstavovali značný problém z hľadiska zaberania priestoru v meste. Sú ďaleko väčšie ako samotný človek, ktorý ich používa. Sú v súkromnom vlastníctve a preto stoja nečinne dlhý čas. Odvezú odvezú ťa do práce, do obchodu, do kina a nasp)äť domov a pritom pri parkovaní zaberajú priestor väčší ako mnoho ľudských domovov. V každom prípade, autá neexistujú nezávisle na doprave a zaberajú ďaleko viac miesta v doprave, ako pri parkovaní. Sú takým úbohým spôusobom dopravy, že nemôžu ísť kdekoľvek bez špeciálnych povrchov zvaných cesty, bez dielní na opravu, benzínových púmp na doplňanie paliva, bez poistných služieb, mostov a samozrejme nemocníc. Autá okupujúce zem zaberajú hroznú časť äčšiny miest: 23% Londýna, 29% Tokya, 44% Los Angeles.

To je sám o sebe strašný stav, ale to je len časť povahy mestkého priestoru. Ak považujeme za trojnásobné rozdelenie neautového priestoru na: * Súkromný priestor, napr. domy, záhrady

* verejný priestor, ako parky, námestia atď.

* korporačný priestor, ktorý vlastnia súkromné podniky, alebo nesprístupnený verejnosti zo strany štátu, napr. policajné stanice , úrady, výrobné priestory, obchody, vysoké školy,

potom môžeme vidieť viac tendencií v zmenách hospodárenia s priestorom._Za prvé, prebieha postupné dobíjanie verejných priestoru korporačným. Príkladom môže byť nahradzovanie verejných námestí súkromne vlastnenými obchodnými centrami. Za druhé, aj keď súkromného priestoru sa až tak moc nedotýka dobytie verejných priestranstiev, je ďaleko od spravodlivého rozdelenia medzi jeho rôznymi užívateľmi. A napokon priestor pre autá je v neustálom stave rozpínania s verejným priestorom, ako hlavnou obeťou. Tento vývoj očividne neposkytuje pre každého veľkú slobodu pohybu. Viac jemných pásiem prístupnosti zahŕňajúcich od čisto súkromného (nielen rodinného) priestoru cez prekrývajúcu sa úroveň komunitných priestorov, až po čisto verejné plochy (nie s dominujúcou dopravou), by poskytovali ďaleko väčšiu slobodu pohybu a aktivít. Predsa len by sa toto nebolo prihodilo, ak by každý mal aspoň kontrolu nad priestorom okolo seba. Súčastné hospodárenie s priestorom diktuje činnosti v kanálových pohyboch v úzkych chodbách, ktoré spájajú vysoko riadené prostredia, ako obchodné domy, pracoviská a rodinné domy. Vyhliadka, že mestá môžu byť viac než vhodné usporiadanie ciest spájajúcich riadené priestory sa zdá veľmi vzdialená dnešku, keď aj najimpozantnejšie budovy majú vzhľad čistej účelnosti. Ale aj vo Viktoriánskom Anglicku, sotva utopickej spoločnosti, bol pri každom stavebnom projekte braný ohľad na verejný priestor. Cesty neurčujú len relatívne proporcie každého priestoru, ale aj jeho rozdelenie. Čím má viac ľudí autá, alebo celkovo je viac peňazí čerpaných od motoristov, tým viac priestoru sa dostáva mimo dosah ľudí nevlastniacich auto. Ironické je, že mechanizmom toho je oháňanie sa slobodou pohybu a schopnosťou prekonávať vzdialenosti, ale v skutočnosti mušíš prejsť ďaleko viac, ako keby si išiel krížom. Takto dve dominantné tendencie v priestorovom usporiadaní mestkých aktivít, a to dopravný imperializmus a mestké zónovanie, spôsobujú dominanciu motorových vozidiel v preprave ako celku. Auto nahradí činnosti ktoré chcete robiť činnosťami, ktoré robiť musíte, zatiaľ čo okolo vás sa pohybujú veci ktoré ani nemôžete vnímať. To ochudobňuje váš už aj tak ponížený život, ako musíte dlhšie a dlhšie hodiny tráviť na kolesách. Ochudobňuje to tiež naše životy, ako je viac prostriedkov mohybu mimo náš dosah, náš pohyb je usmernený do veľmi úzkych chodníkov, musímeprechádzať viac a viac ciest, ktoré sú stále preplnené a nebezpečné. Záverečnou iróniou je, že nemôžete získať žiadne uspokojenie zo všetkého toho priestoru, ktorý vám je tak štedro dávaný do používania. Vy v skutočnosti nevyužívate priestor, aby ste cez neho prechádzali, aj keď bránite nám aby sme ho používali, ale sa len pokúšate utíšiť túžbu prejsť cez neho najrýchlejšie, ako je len možné. Čo sa týka vás, nikdy nieste skutočne pri tom všetkom, stále sledujete ako uteká čas a nudné televízne programy sa premietajú pred vašim zrakom. A čím viac priestoru je pre vás, aby ste mohli prechádzať cez neho, tým viac ste nešťastní, pretože tým je viac prekážok vo vašom postupe: iných áut. Vy zaiste nenávidíte autá , skutočne ich nenávidíte, viac ako my, chodci,viac ako si možno vôbec predstaviť.

Potreba šoférovať.

V určitom smere je vám ale riadenie nanútené. Mnoho predmestí Los Angeles dokonca nemá chodníky. Milton Keynes je na tom trochu lepšie. Život pre mnohých ľudí je už nemožný bez auta. Za účelom zarábania, alebo utrácania peňazí, sa auto stáva nevyhnutnosťou. Čo to spôsobuje? Požiadavok šoférovať je forma slobody, druh sily. To môže byť pravdou, ale súčastne aj klamstvom. Pretože autá sú drahé a predstavujú fyzickú kontrolu priestoru, stávajú sa symbolom bohatstva. Pretože mužská sexualita je stavaná ako mechanická a nátlaková a pretože autá sú zmenšeným modelom prvotnej rodiny,autá reprezentujú mužskú silu. Ako vodič máš moc nad chodcami, pasažiermi a mestským priestorom a tým autá reprezentujú svoju vlastnú realitu: motorickú silu. Ale auto vás môže zaviesť len na miesto, kde už nejaké auto bolo.

Šoférovanie je podobné nakupovaniu v supermarkete. Ste v malej bubline vás samých a nie ste zodpovedný za nič. Môžete si kúpiť (viesť sa k) každý produkt (prefabrikovanému cieľu) ktorý chcete, ale môžete si vybrať len z toho, čo vám ponúknu. Ste izolovaný a súčastne začlenený do veľkého systému vlády. Cítite sa privilegovaní, ale v skutočnosti ste využívaní. Mocní uprednostňujú cesty, lebo preplnené diaľnice sú vlastne vezeniami s pohyblivými celami. Vodič môže opustiť cestu, ale nemôže ovplyvniť aj ostatných, aby to učinili, tak ako nemôže mŕtvola vyvolať vzburu na cintoríne. Autá zapríčiňujú mnoho nešťastí a čím viac ľudí má auto tým viac ich všade stretávaš, až stráca význam tá vaša "sloboda pohybu". Pri usporiadaní priestoru pre ktorúkoľvek ľudskú aktivitu zberajúcu miesto, cestná sieť preusporiada vaše pohyby. Dokonca aj "Dovolenka" nie je nič iné než jedna dlhá cesta, lineárny sled zážitkov bez prepojenia, okrem otázky "Čo je ďalšie?". Napokon opis zážitkov opisuje pocity. Nemáte žiadnu silu ovplyvniť obrazy premietajúce sa vám pri vašej ceste do práce, takisto ako tie na obrazovke televízora doma a v dôsledku toho sa cítite bezmocní. Oddelnosť v nás vytvára pocit osamelosti. Nekonečné opakovanie tých istých malých rituálov, vynútených nepoddajnosťou mestkého zemepisu, v nás vytvára pocit znudenosti. Môžme si všimnúť našu nudu, tak ako môžeme spozorovať parkovisko a pocítiť silu skoncovať s jedným aj s druhým. Nuda je dôsledok parkoviska a parkovisko je zhmotnenie, preklad nudy do materiálneho sveta. Nuda nie je nič menej ako nudou trhu samého. Vypĺňa miesto vo vnútri našej malej bubliny. Je to tajomné a osamelé utrpenie, tak skryté ako utrpenie vdov motorových vozidiel, snívajúcich každú noc o svojich manželoch, ktorí bezmocne uhoreli, pripútaní k plastovým sedadlám na ceste.

Premena planéty.

A akoby to aj tak nebolo dosť zlé, stáva sa to ešte horším. Dopravný systém môže existovať len v stave sústavného rastu. To zväčšuje vzdialenosti ktoré musí tovar aj ľudia prekonávať. Potom sa dômyselne ponúka riešenie tohoto problému: autá a nákladiaky. Tie vytvárajú nebezpečné, pusté, odporné ulice, ktoré ponúkajú auto ako formu bezpečnosti. To robí bohatý svet nenásytným po pohodlnom životnom štýle a obrovskom množstve surovín, čo berie zároveň aj za meritko stupňa "rozvoja" chudobného sveta. Tak ako premieňajú mestá, premieňa sa aj zbytok planéty. Ťažobné stroje na suroviny vyrezávajú veľké otvorené jazvy do krajiny, často súčastne s vyvlastňovaním domorodých chodcov z ich krajiny a berúc im súčastne aj živobytie. Tieto stroje sú vyrábané v obrovských továrňach. Materiál a súčiastky na ne sú posielané naprieč zemeguľou. Životy ľudí sú zmrzačené prácou v továrňach pri montovaní súčiastok, v baniach a rafinériach, v kováčskych dielňach a zlievarňach. A na každom stupni, až pokým sa nehodia trosky zhoreného vraku výsledného produktu do betónovej priekopy, použité pneumatiky sa vyvlečú loďou do mora a batérie s unikajúcou kyselinou sa hodia do rieky, znečistenie je vypustené do atmosféry, presiaka do hydrosféry a je zakopané do pôdy. A ako korunu tohoto všetkého, autá potrebujú benzín, ktorý znečisťuje od okamihu ťažby až po spotrebu v každom okamžiku medzitým: supertankery, benzínové pumpy až po motory vašich áut. Spaliny z horiaceho benzínu sú najväčším umelým zdrojom uhlíka na svete. Hlavnou silou ktorá dokáže znižovať podiel uhlíka v atmosfére sú dažďové pralesy a planktón v južných moriach. Bohužiaľ dažďové pralesy sú sústavne ničené a planktón ohrozuje úbytok ozónu (proces ktorého je urýchľovaný práve automobilovými splodinami). Toto ničenie nie je možné zastaviť ani pri súčastnom stave áut. Čo tu je v skutočnosti v stávke, je ekológia celého povrchu zeme. Zem nie je závislá samo o sebe na ľuďoch ,alebo na nejakom inom živote. Jej súčastná povrchová teplota a zloženie atmosféry je výsledok vzájomných vzťahov medzi organizmami za posledné tri miliardy rokov a dodnes sú závislé práve na pretrvaní tohoto vzťahu. Je úplne očividné že zabíjanie mnohých z týchto organizmov a vypúšťanie humusov do ovzdušia, morí a pôdy sa prejaví na tejto jemnej slučke spätnej väzby.

Povrch Zeme

Povrch Zeme sa môže veľmi ľahko stať nepriateľský k životu, ako napríklad povrch Marsu, alebo Venuše. Zánik našeho druhu nemusí nevyhnutne nasledovať po tomto. Keď pozorujeme Mesiac a Mars, ak môžu byť vytvorené umelé orbitálne biosféry, mohol by pokračovať aj život na zdevastovanej Zemi. Mestá uzavreté v priehľadných kupolách, alebo zahrabané v jaskyniach z ocele nie sú z čiste technického hľadiska menej uskutočniteľné ako tunely cez kanále. Táto veľmi uskutočniteľná predstava života v úplne umelom prostredí vytvára klamnú predstavu, že tým čo sú zodpovední za súčasnú zlú situáciu Zeme budeme nakoniec ďakovať za naše spasenie. Zelení experti nás ubezpečujú, že vedia čo robia a ponáhľajú sa s ďalšou 25 tisícovou výplatou, ale tvrdenie že držitelia planetárnej sily nie sú šialení je dosť vzdialené realite. To nevadí ich bláznivosti a benevolencii, pretože držitelia sily sa vždy cítia byť silou samou. Vo svete ovládanom cenami akcií sa dolár nezastaví nikde. Putuje z Tokya do Londýna, do New Yorku a znovu späť do Tokya. Prečo by sa mali starať, že sa celý svet obracia na rádioaktívnu púšť? Až žiadny ľudský tvor nebude môcť vidieť svetlo dňa svojimi vlastnými očami? Čo im dáva dôvod na to , aby bol každý krásny a neužitočný tvor navždy vyhubený? Až sa obmedzíme na pitie nášho vlastného moču v podzemí, závislí na nich každým dychom kyslíka? A ak chcú zachrániť biosféru na neskôr, prečo potom zelenší medzi nimi tvrdia, že dažďový prales má byť uchránený len kvôli rastlinám používaným na výrobu rastlinných šampónov? Ak sa starajú o kvalitu života, potom prečo sú milióny bojujúce o prežitie v južnej časti sveta zavalované dlhmi bánk zo Severu? Pravdou je, že ekologická katastrofa by bola pohladením šťastia pre tých čo ťažia z nadvlády nad našimi životmi. Auto je účinné zariadenie pre reprezentovanie a šírenie sily nad priestorom. Avšak zatiaľ je to ale ďaleko zraniteľnejšie. Zatiaľ čo náš vzduch je rovnako dostupný pre dýchanie, zatiaľ čo zážitok slnečného svetla na tvári stále pretrváva, každý môže podpáliť auto, vytrhnúť sochu, vypáliť banku, alebo spojiť päť terasových domov a vytvoriť komunitu. Naproti tomu zničenie atmosféry by spôsobilo dôkladnú centralizáciu politickej sily. Ústup do striebristých kupúl miest by spôsobil fyzický útok na štruktúry mestkého života a ekonomickej sily by nebol len náročný, ale priam sebevražedný. Vskutku by sme žili v jednom obrovskom aute a nemohol by si urobiť oheň, takisto ako keď sedíš na zadnom sedadle.

Život za oknom.

"Prečo sa musia ľudia niekde rýchlo dostať? Veď sa pozri na toto tvoje mača - tak mierumilovne drieme! Mašinéria chce priniesť nový útlak muža. Chcú len rozdúchať závisť a konkurenciu. Revolúcia je v nebezpečenstve, lebo nechcú byť zničení. Ak vyhráme, potom zničíme všetky tie motory. Namiesto toho vysadíme lesy." *Neznámy, Moskva 1921*

CYKLY ROKU A SVIATKY

Možno sa pýtate, prečo je potrebné sláviť rôzne starobylé sviatky a podobne. Sú to však práve tieto sviatky, ktoré nám pomáhajú uvedomovať si deje v prírode a nachádzať s ňou nové užšie spojenie. Nie sú to nejaké vymyslené dni, ale vychádzajú z dejov v prírode, ako napríklad slnečného cyklu, ale aj zo smrti a znovuzrodenia v prírode, príchodu slnka a podobne. Všetko sa deje v kruhoch, alebo v špirále. Opakovanie dňa a noci, mesačné a ročné obdobia. Sviatky nám pomáhajú naladiť sa na tieto prírodné cykly a deje, od ktorých sme svojim životom v meste stále viac odtrhnutí a ktoré si často ani neuvedomujeme. Slávenie a uvedomovanie si týchto sviatkov nás zosúlaďuje s prírodnými silami. Taktiež nás spája so silou našich predkov, ktorí tisícročia tieto sviatky slávili a ktorí sú v týchto okamžikoch s nami a dávajú nám svoju silu a múdrosť.

ZIMNÝ SLNOVRAT

21. December

Pre väčšinu národov vianoce súviseli so zimným slnovratom a zrodením Slnka. Tieto sviatky boli oslavou zrodenia a jedinečnosti života (narodenie Ježiša Krista). Približne okolo 5.-6. decembra (sv. Mikuláš) príroda upadá do hlbokého spánku. Ako keby sa všetky životné pochody zastavili a všetko čaká na znovuzrodenie. Obrat nastáva na zimný slnovrat, ale s plnou silou sa prejavuje až 24. Decembra. Aj napriek tomu že vládne tuhá zima príroda ožíva. Predlžujú sa dni a všetko napĺňa životná sila, a je jedno či sa nazýva Boh, Veľký duch, Aláh alebo inak. Toto obdobie zrodu trvá 12 dní (do 6. Januára-Traja králi) Počas tohto obdobia je však zvýšená záťaž na všetko živé a je zvýšené žiarenie. Preto aj ten vianočný pôst a vôbec nie je namieste dnešné vianočné prejedanie. V týchto dňoch je potrebné nezaťažovať svoje telo a byť otvoreným k prebiehajúcemu znovuzrodeniu a k posvätnosti života Významnou ochranou bolo imelo, ktoré je doteraz jedným zo symbolov vianoc. Je to rastlina ktorá rastie a má plody aj v tej najtuhšej zime a symbolizuje príchod života. Je tiež dokázané že rastie v miestach zvýšeného žiarenia a chráni pred ním strom na ktorom žije. V miestnosti v ktorej sa zavesí imelo podstatne klesne žiarenie. Ochranne tiež pôsobí dym. Po celom svete je známe očisťovanie sa dymom z určitých rastlín (napríklad šalvia, céder, ale aj kadidlo). Tu niekde je treba hľadať aj pôvod fajčenia.

HROMNICE

1. Február

Hromnice predstavujú určitý prelom medzi zimou a jarou. Oheň a svetlo ktoré vzplali na Vianoce teraz naberá silu. Je to sviatok nových začiatkov, zrodenia, prvej orby, siatia, prvej lásky. Je to sviatok mlieka Matky, ktorá živí svoje deti plameňmi života a lásky. Je to obdobie, keď sa rodia jahňatá a iné domáce zvieratá. Bolo to obdobie očakávania jari a Slnka. Je to čas rozhodovania sa ako sa uberať v nasledujúcom roku.

JARNÁ ROVNODENNOSŤ

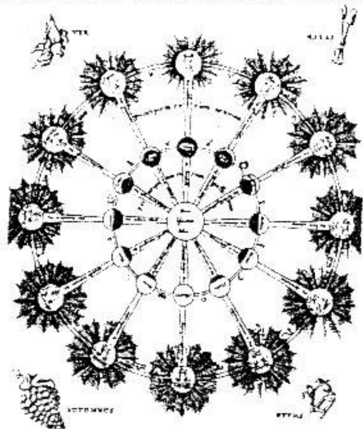
21.marca

U nás sa väčšinou slávila na prvý spln po rovnodennosti ako Veľká noc. Je to obdobie, keď začína získavať prevahu svetlo nad tmou a začína jaro. Vtáci začínajú klásť vajíčka, zárodky života. Sú v zvykoch pevne spojené s veľkou nocou ako symbol znovuzrodenia, nesmrteľnosti a plodnosti. Pekným zvykom je malovanie vajíčok - každý človek môže vyjadriť kresbou na vajíčko prianie na nadchádzajúci rok. Niekedy bolo zvykom tieto vajíčka zakopať do Matky Zeme. Býva obetované jedlo, popol z ohnísk, mlieko pre prírodné bytosti s prosbou o bohatú úrodu. Úplne iný význam malo veľkonočná šibačka a polievačka. Tak ako aj vo fínskej saune sa ľudia šľahajú brezovými vetvičkami, tak aj na veľkú noc malo toto šibanie zbavovať dievky nepriaznivej energie po zime a období tmy. Takisto voda bola po tisícročia používaná ako očistný prostriedok a to nielen v hmotnej oblasti, ale aj v duchovnej. Teraz však z toho ostala len barbarská a násilná zábava „civilizovaných" ľudí.

TURÍCE

1. Máj

Boli sviatkom plodnosti a začiatkom svetlej polovice roka. Doteraz je považovaný máj za obdobie lásky. Je tiež sviatkom zániku a znovuzrodenia, v minulosti spájaný sobetovaním za to, aby život mohol pokračovať. Doteraz sa zachoval zvyk stavania májov. Boli symbolom mužskej podstaty, zasadenej do ženskej Zeme. Symbolizovali tok energie medzi Zemou a Nebom, ktorý ústi v znovuzrodený jarný rast. Zvykli sa zapaľovať na kopcoch vatry. Tiež ukážka, že chrámom je celý svet a nielen nami vybudované kostoly. Na kopcoch sme tiež bližšie vesmírnej sile. Tieto ohne sa preskakovali, aby sa ľudia očistili. Taktiež dobytok bol prevádzaný pomedzi dva ohne. Prinášali sa obetiny za dobrú úrodu. Uctievali sa vodné toky a pramene. Súvisel s tým zvyk, že do Turíc museli byť vyčistené všetky studničky. Volili sa turíčni králi, čo je pravdepodobne pozostatok z dôb, keď každá dedina bola nezávislou na nejakom štáte, alebo ríši. Tento zvyk ale pretrval až donedávna, aj keď skôr v symbolickej podobe. Turíce sú časom získavania sily a uskutočňovania našich prianí.

LETNÝ SLNOVRAT

21. Jún

Je to sviatok Slnka, ktoré je v tento deň v svojej najväčšej sile. Slnko tiež symbolizovali ohne pálené v slnovratovú noc - Jánske ohne. Tak ako vianoce aj letný slnovrat sa zvykol sláviť 24. Júna - na Jána. Bolo tiež zvykom preskakovať vatru. So slnovratom súvisí uctievanie stromu života (aj u indiánov sa tancoval na slnovrat Tanec slnka okolo stromu symbolizujúceho stred vesmíru). Liečivá sila Slnka sa tiež spájala so zdanlivo protikladnou uzdravujúcou silou vody. Boli prinášané dary studničkám a vzdávaná vďaka vode a Matke Zemi. Byliny zbierané počas slnovratovej noci majú výnimočnú moc, ale treba ich zbierať pred svitaním (verilo sa v zázračnú moc rosy).

DOŽINKY

1. August

Sú začiatkom zostupu Slnka a dobou, keď sa završuje spojenie Slnka so Zemou, keď dozrievajú prvé plody. Sú ale aj dobou napätia, keď sa už začína ohlasovať príchod tmy, ale ešte nie je všetka úroda pod strechou. V tento sviatok bolo zvykom navštevovať silné miesta, akými sú posvätné stromy, studničky, stojace kamene, alebo vrcholy kopcov. Bolo zvykom prinášať obetiny z vďaky za úrodu. Bol to ale tiež čas slavnosti.

JESENNÁ ROVNODENNOSŤ

21. september

Je to výnimočný okamžik, deň a noc sú rovnako dlhé a my sa pozastavujeme, aby sme pozdravili nadchádzajúce temno. Rovnako sa zastavujeme, aby sme poďakovali miznúcemu Slnku za dary - úrodu a hojnosť pre svoju rodinu a spoločenstvo. Ako prejav vďaky sa po zožatých poliach rozhadzujú obetiny z tejto úrody. V tento deň išlo tiež o znovuspojenie a znovuupevnenie rodiny.. Je to najvyšší čas na ukončenie letných prác.

DUŠIČKY

1. November 1997.

Tento sviatok spadá do konca žní a uzaviera poľnohospodársky cyklus. Začína sa temná polovica roku. Je to čas, keď steny medzi svetmi sú tenké a je ľahké komunikovať s mŕtvymi. Bol to čas duchovného kontaktu s našimi predkami a znovunájdenia ich múdrosti. V tento sviatok vládne zmätok a klam, strácajú sa predmety a bolo zvykom vychádzať v túto noc von len v prestrojení na zmätenie duchov. Bola vzdávaná česť a ponúkaná pohostinnosť mŕtvym predkom. Robili sa hostiny z tohtoročnej úrody, pričom bolo vždy nechané miesto a potrava aj pre mŕtvych. Dušičky sú tiež správnym časom pre ukončenie, zúčtovanie a zbavenie sa všetkého prežitého.

MESAČNÉ FÁZY

Vplyv mesiaca na prírodu je dosť badateľný. Asi najsilnejším príkladom je príliv a odliv. Mesačné fázy sú niečo, s čím môžte vedome spolupracovať, ale tiež byť ich nedobrovoľnými partnermi. Naladenie sa na mesačné cykly zvyšuje účinnosť vašeho snaženia.

NOV - Predstavuje začiatok. Je to biologický príliv, keď je mesačná gravitácia najsilnejšia, vhodná doba pre sadenie, či počatie vecí, vrátane vnútornej sadby, po ktorej chceme, aby v nasledujúcom cykle vyrastla. Sú v ňom skryté predpoklady pre vysielanie liečivej energie. Je to priestor pre očisťovanie, post, a pri nom je užitočná samota. Vyhýbajte sa impulzívnym a emocionálnym výbuchom, či zadumanosti.

PRVÝ KOSÁK - je to obdobie nového zamerania a vhodná príležitosť o obnovu osobnej energie. Začnite sa starať o semeno nového mesiaca a dávajte pozor, aby pohyb pohyboval vrcholil v pozitívnych formách.

DORASTAJÚCI MESIAC prináša plody toho, čo bolo zasiate. V túto dobu sú vnútorné oblasti osvetlené a dochádza k vyjadreniu tvorivosti. Je to čas pre veľké činy.

SPLN - Sadba novu dochádza k naplneniu. Je to ideálny čas pre liečenie, snenie - je to fáza naplnenia a dokončenia. Pokiaľ ste v strese, spln no ešte viac zosilní, pokiaľ ste sústredení, spln ho taktiež posilní - je to otázka rezonancie. Ale pretože väčšina ľudí má bližšie k tej prvej možnosti, spln je obdobím ospalosti, nehôd, úrazov a samovrážd. Taktiež je vhodný pôst.

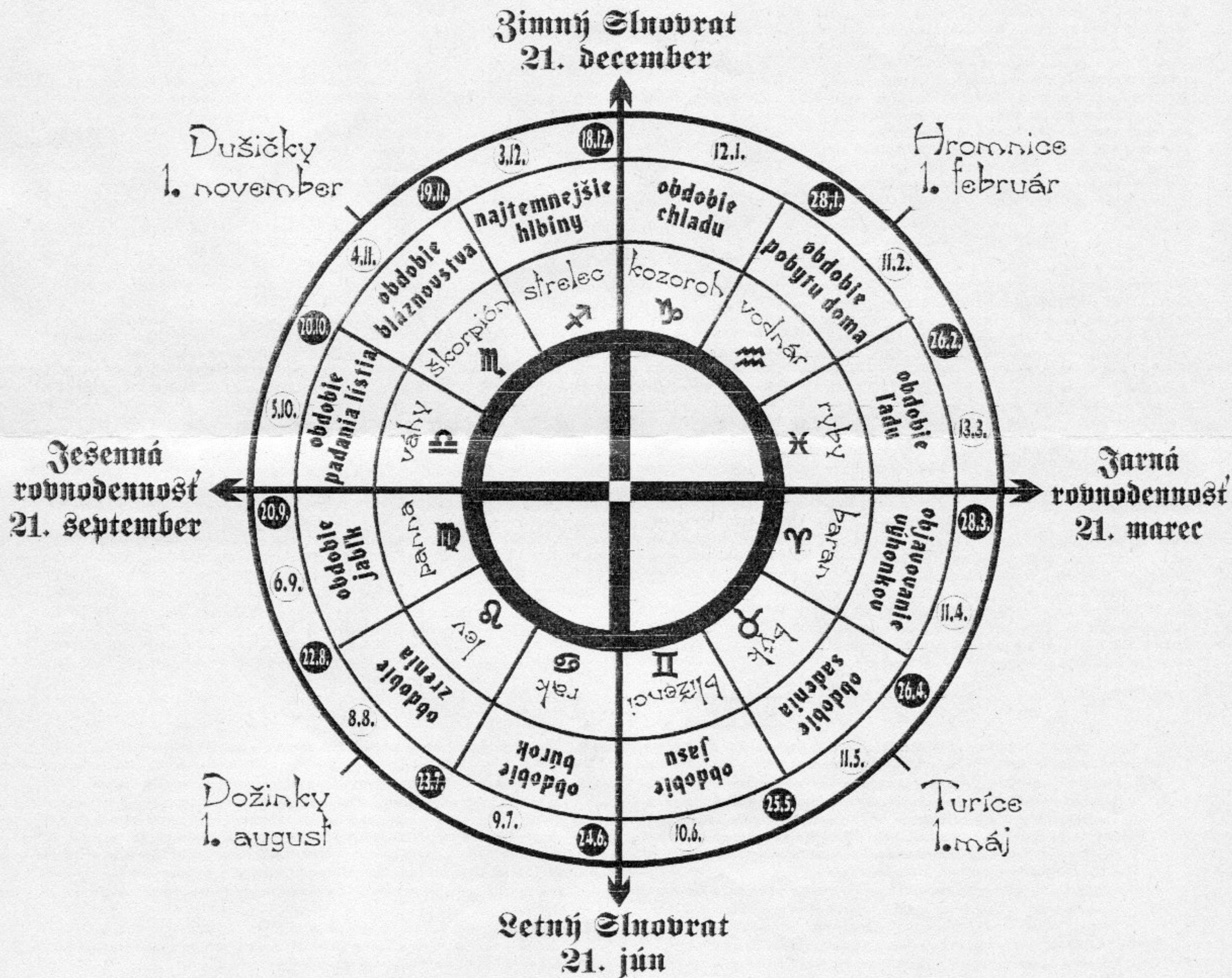
CÚVAJÚCI MESIAC - na jeho začiatku môžeme uvolniť a rozptýliť energie minulosti, čas pre zbavenie sa záťaže tela i duše. Je to čas pre zmenu a rozhodovanie.

POSLEDNÝ KOSÁK - je to čas zaoberania sa nežiadúcimi vzorcami správania sa a prípravy na obnovu, svieži začiatok, ktorý prinesie nový mesiac. V tomto období sú tiež zvýšené prorocké schopnosti.

Tento kalendár som si urobil už minulý rok pre svoju potrebu, aby som sa lepšie orientoval v cykloch prírody, ktoré prebiehajú okolo mňa. Musím z vlastnej skúsenosti potvrdiť, že napríklad mesačné fázy ako spln a nov majú na človeka naozaj veľký vplyv. Parkrát som zistil, keď som sa divil, že akosi nie som vo svojej koži, že ej spln, alebo dva dni pred splnom, kedy je tiež vplyv splnu veľmi veľký. V kaklendári sú okrem týchto hlavných sviatkov a starých názvov mesiacov (niekedy trochu upravených našim podmienkam) aj dátumy slnov (biele krúžky) a novov (čierne krúžky) Mesiaca. Verím, že tento kalendár a stručné vysvetlenie tých najvýznamnejších sviatkov pomôžu aj vám.

Podľa rôznych materiálov spracoval Ondro

1998

Zimný Slnovrat
21. december
Dušičky
1. november
Hromnice
1. február
Jesenná rovnodennosť
21. september
Jarná rovnodennosť
21. marec
Dožinky
1. august
Turíce
1. máj
Letný Slnovrat
21. jún
18.12.
12.1.
28.1.
11.2.
26.2.
13.3.
28.3.
11.4.
26.4.
11.5.
25.5.
10.6.
24.6.
9.7.
23.7.
8.8.
22.8.
6.9.
20.9.
5.10.
20.10.
4.11.
19.11.
3.12.
obdobie chladu
obdobie pobytu doma
obdobie ľadu
objavovanie výhonkov
obdobie sadenia
obdobie jasu
obdobie búrok
obdobie zrenia
obdobie jabĺk
obdobie padania lístia
obdobie bláznovstva
najtemnejšie hlbiny
kozoroh
vodnár
ryby
baran
býk
blíženci
rak
lev
panna
váhy
škorpión
strelec